Europos LIETUVIS

Nr. 21 (2358) XLIX | Londonas ir Vilnius, 1995 m. gegužės 20-26 d. | Kaina 50 ct

Pareigų pasiskirstymas DBLS centro valdyboje ir LNB direktorių valdyboje

Atiduodant spausdinti šį "EL" numerį redakciją pasiekė pranešimas, kad Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos (DBLS) centro valdybos Londone nariai pareigas pasiskirstė taip:

Jaras Alkis - pirmininkas;
Juozas Levinskas - 1-asis vicepirmininkas ir visuomeninė veikla;
Vida Gasperienė - 2-asis vicepirmininkas ir kultūrinė veikla;
Klemensas Tamošiūnas - sekretorius;
Vincent O'Brien - iždininkas ir jaunimo reikalai;
Stasys Kasparas ir **Eimutis Šova** - nariai.

"Tenka apgailestauti, kad S. Kasparas ir E. Šova pirmininko siūlomų pareigų nepriėmė, bet reikia tikėtis, kad valdyba dirbs gražiai ir vieningai mūsų organizacijos labui", - rašo J. Alkis.

Naujos "Lietuvių namų bendrovės" direktorių valdybos nariai pareigas pasiskirstė taip:

Klemensas Tamošiūnas - pirmininkas;
Eimutis Šova - bendrovės sekretorius;
Stasys Kasparas - finansų direktorius;
Vida Gasperienė - Sodybos direktorė;
Vincent O'Brien - direktorius (nepriėmė pareigų);
Klemensas Tamošiūnas, Jaras Alkis ir **Stasys Kasparas** - "Europos lietuvio" reikalams.

"EL" redakcija linki DBLS centro valdybai ir LNB direktorių valdybai kūrybingo ir rezultatyvaus darbo.

ELI

Šioje Eduardo Prostovo nuotraukoje matome panevėžietį Vitalijų Karpačiauską, neseniai pasaulio mėgėjų bokso čempionate Berlyne svorio kategorijoje iki 67 kg laimėjusį bronzos medalį. Vitalijus anksčiau yra buvęs Europos bokso čempionu ir pasaulio vicečempionu.

Išsamiau apie kovas Berlyne - 7 puslapyje.

Anūkė suranda senelį

Į Lietuvos Raudonąjį Kryžių kreipėsi klaipėdietė A. Jakeliūnaitė. Ji prašė surasti senelį Romą Žilinską, gimusį ir iki Antrojo pasaulinio karo gyvenusį Šiauliuose. Mergina žinojo, jog senelis atsidūrė Anglijoje. Tad į Didžiosios Britanijos Raudonąjį Kryžių ir buvo išsiųstas paieškos raštas. Deja, iš ten greit gautas atskymas, jog pagal nurodytus duomenis R. Žilinsko surasti nėra galimybių.

Raudonojo Kryžiaus paieškų tarnybos darbuotoja Birutė Raitelaitytė rankų nenuleido - pagalbos paprašė Lietuvos Raudonojo kryžiaus atstovo Didžiojoje Britanijoje Balio Butrimo: gal kas iš jo pažįstamų lietuvių atsimena Romą Žilinską? Ne, neatsirado tokių Londone. Tada "Europos lietuvyje" B. Butrimas išspausdino žinutę, jog A. Jakeliūnaitė ieško savo senelio. Koks buvo džiaugsmas, kai atsiliepė... pats senelis. Pasirodo, paieškas apsunkino pasikeitusi jo pavardė. Jis dabar Zelinskis.

Tokių laimingų pabaigų draugijos paieškų tarnyba fiksuoja ne vieną. Kasmet su prašymu surasti per karą ir pokario metais pasimetusių brolių, seserų, kitų giminių kreipiasi keli šimtai žmonių. Tiek Lietuvoje gyvenančių, tiek užsienyje.

Ne taip seniai Lietuvos Raudonojo Kryžiaus paieškų tarnyba merdėjo - šiems reikalams neturėjo lėšų. Pagalbos ranką ištiesė Didžiosios Britanijos Raudonasis Kryžius. Jis skyrė keliolika tūkstančių svarų sterlingų. Už juos buvo įsigytas faksas, kitos įrangos, darbuotojui mokamas atlyginimas. Nemažai pinigų išleidžiama kanceliarinėms reikmėms, ryšių paslaugoms, skelbimams. Ši finansinė parama truks dvejus metus.

Neseniai į Vilnių buvo atvažiavusi Didžiosios Britanijos Raudonojo Kryžiaus tarptautinio paieškų skyriaus darbuotoja Anita Formby. Ji domėjosi, kaip panaudojami britų skirti pinigai, papasakojo apie savo skyriaus darbą, davė patarimų. Viešnia buvo labai patenkinta Lietuvos Raudonojo Kryžiaus paieškų tarnybos veikla, pastangomis surasti dingusius tėvynainius. Konsultuoti buvo atvykusi ir Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto delegatė, dirbanti Maskvoje, Violen Donji. Ji taip pat pasakė gerų žodžių apie Lietuvos paieškų tarnybą, pakvietė jos atstovę į tarptautinį seminarą.

Iš kairės - Violen Donji, Anita Formby ir Birutė Raitelaitytė Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijoje. ***Leono Vasausko nuotr.***

Raudonojo Kryžiaus paieškų skyriaus vedėja B. Raitelaitytė iš tikrųjų yra kruopšti. Beveik kiekvieną dieną gauna prašymų surasti pasimetusių artimųjų. Ir skrieja laiškai į daugelio šalių Raudonuosius Kryžius.

- Kartais tenka žmones nuvilti - paieška neįmanoma, jei nėra pakankamai duomenų, - sako Birutė. - Jungtinės Amerikos Valstijos ieško tik pačių artimųjų žmonių: tėvo, motinos, vaikų, brolių, seserų. O kai kas nori surasti ir tolimesnį giminaitį ar net gerą draugą. Padaugėjo prašymų patikrinti faktą, kad asmuo per Antrąjį pasaulinį karą buvo priverstinai išvežtas darbams į Vokietiją. Mat tokiems mokama kompensacija.

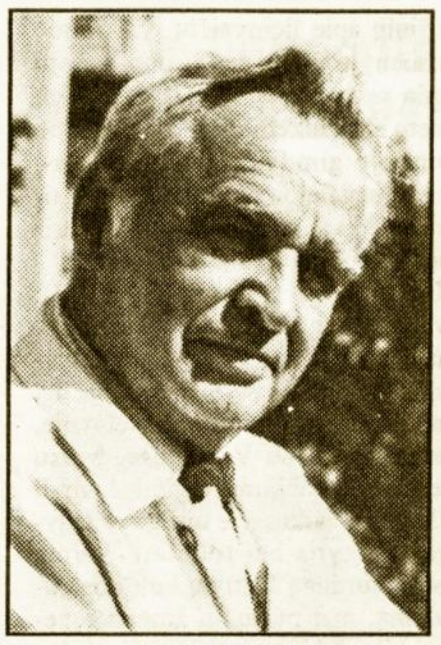

Balys Butrimas Vilniuje.

Tačiau iš Ardseno, kur yra didžiulis Vokietijos archyvas, atsakymo reikia laukti ilgai, net 3 metus. Mat Vokietijos Raudonasis Kryžius tokių prašymų gauna šimtus tūkstančių. Beje, reikalingi dokumentai galėtų būti ir Lietuvos vidaus reikalų ministerijos ar kituose archyvuose.

Paieškų skyrius atlieka ir kitą humanitarinę pareigą - išduoda pažymas, suteikiančias teisę gauti nemokamą vizą atvykti į mūsų šalį artimųjų kapų aplankyti arba tuo pačiu tikslu išvykti į užsienį. Pernai tokių pažymų išduota apie 500. Šiemet jau kreipėsi 300 žmonių.

Ant B. Raitelaitytės stalo - laiškas iš Didžiosios Britanijos Raudonojo Kryžiaus. Jame rašoma, jog Paulius Vailionis ieško Lietuvoje savo tėvo Vinco Vailionio šeimos narių. Po kelių savaičių į Angliją nuskriejo atsakymas: Vincas Vailionis turėjo 10 brolių ir seserų. Apie kiekvieną suteiktų žinių. Kai kurie jau iškeliavę Anapilin, bet kai kurie sveiki, gyvena Lazdijų rajone. Kaip nesidžiaugsi, gavęs tokią žinią.

Algimantas Jazdauskas

KVIEČIA ŠVENTĖ
LIETUVIŲ SODYBOJE PRIE LONDONO

Gegužės 28 dieną, sekmadienį,
Sodyboje prasidės Didžiosios Britanijos lietuvių pavasarinė šventė.
Jos programoje - įvairios linksmybės, dainuos iš Lietuvos atvykęs žinomas dainininkas Vytautas Kernagis.

Visi lietuviai kviečiami į tą šventę!

Plačiau apie šventės programą - 8 puslapyje.

1995 metų "Europos lietuvio" prenumeratoriai dalyvaus turtingoje jubiliejinėje loterijoje.

Paroda Kaune - apie Britanijos lietuvius

Gegužės 17 d. Kauno viešojoje bibliotekoje atidaryta paroda, skirta Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos ir "Nidos" knygų klubo Londone veiklai. Gausi parodos ekspozicija apžvelgia 40 metų išeivijos Anglijoje knygos kelią. Lankytojai gali pamatyti kone visas "Nidos" knygų klubo išleistas knygas.

Parodą atidarant ir ta proga surengtame susitikime su Kauno visuomene dalyvavo vienas iš klubo steigėjų ir ilgamečių vadovų, "Europos lietuvio" vyriausiasis redaktorius Vladas Dargis bei "EL" bendradarbis, poetas Petras Keidošius.

Užsienyje gyvenantiems tautiečiams, kurie šiuo metu yra Lietuvoje ar ketina artimiausiu metu atvykti į Tėvynę, taip pat visiems kitiems norintiems aplankyti parodą nurodome bibliotekos adresą: Radastų 4 (Parodų kalnas), Kaunas. Ji veiks visą mėnesį.

Plačiau apie tą renginį ir parodą - kitame "EL" numeryje.

Pirmą kartą Lietuvai padovanota ginkluotė

Lietuvos ginkluotųjų pajėgų turtą papildė Čekijos skirta labdara. 2 milijonų Čekijos kronų (apie du šimtai tūkstančių litų) vertės dovana - karinės aviacijos technika bei sausumos kariuomenės ginkluotė.

Tai pirmas kartas, kai Lietuvai atvirai dovanojama ginkluotė, kuri, tiesa, jau nenauja, - sakė Eltai Lietuvos kariuomenės vado pavaduotojas užnugariui pulkininkas Arvydas Lekavičius, atstovavęs mūsų šaliai derybose dėl šios paramos. Ligi šiol Vakarų valstybės dovanojo mūsų karinėms pajėgoms pritaikytą įrangą - transporto, ryšio priemones, amuniciją ir panašiai, o ginklai buvo perkami.

Prieš keletą metų suskilus socialistinei valstybei ir atsiradus Čekijos bei Slovakijos Respublikoms, pasikeitė ir jų gynybos koncepcija, ginkluotė viršijo tarptautinius reikalavimus. Čekijai atliekanti ginkluotė bei technika vyriausybiniu lygiu buvo pasiūlyta Lietuvai. Būtent čekų dovana mūsų šalies ekspertams pasirodė tinkamiausia, todėl derybas su šios šalies atitinkamomis institucijomis pradėjo Lietuvos krašto apsaugos ministerija, kariuomenės vadovybė.

Karinėms oro pajėgoms skirta technika - tai speciali išbandymo aparatūra, matavimo, kontrolės, apšvietimo įranga, radijos stotys, mašinos. Pulkininko A. Lekavičiaus apskaičiavimu, dovanotais prietaisais bus galima visiškai aprūpinti kurią nors vieną Lietuvos karinės aviacijos bazę.

Sausumos kariuomenei čekai skyrė minosvaidžių, kulkosvaidžių, granatsvaidžių. Jų apytikriai užteks dviem batalionams. Tačiau A. Lekavičius atsisakė plačiau papasakoti apie dovanotą ginkluotę, motyvuodamas tuo, kad tai jau būtų detali Lietuvos karinių pajėgų charakteristika, o tai yra "karinė paslaptis".

Panevėžio rajone Pajuostyje įrengtoje Lietuvos karinių oro pajėgų aviacijos bazėje buvo surengta iškilminga karinės labdaros perdavimo ceremonija. Joje dalyvavo Krašto apsaugos ministerijos, kariuomenės vadovybė. Čekijos ambasadorė Lietuvoje Jaroslava Jeslinkova, šios šalies karo ir aviacijos atašė Ilja Hanakas (juos matome nuotraukoje).

Kęstučio Vanago (ELTA) nuotr.

Keliais sakiniais

❒ *Naujas energetikos ministras.* Gegužės 15 dieną Prezidentas A. Brazauskas pasirašė dekretą, kuriuo energetikos ministru paskyrė 48-erių metų Arvydą Kostą Leščinską, iki šiol ėjusį Susisiekimo ministerijos sekretoriaus pareigas. Kitądien naujasis ministras prisiekė Seime. Algimantas Vladas Stasiukynas, energetikos ministro poste dirbęs nuo 1993 m. kovo 31 d., "Lietuvos rytui" teigė, jog jam buvo trukdoma įgyvendinti reformas ir neleidžiama įvesti naujų energetikos kainų.

❒ *Pasirašė Alkoholio kontrolės įstatymą.* Lietuvos Prezidentas pasirašė Alkoholio kontrolės įstatymą. Šis balandžio pabaigoje Seime priimtas įstatymas vertinamas prieštaringai dėl jame numatytų didelių prekybos alkoholiniais gėrimais suvaržymų bei alkoholinių gėrimų reklamos draudimo spaudoje, radijuje ir televizijoje. Pagal įstatymą alkoholinių gėrimų Lietuvos parduotuvėse bus galima įsigyti tik nuo 11 valandos ir tik blaiviems bei neuniformuotiems. Uždrausta prekiauti stipresniais nei 50 proc. svaigalais, taip pat naminiu alumi ir vynu. Įstatymas draudžia vartoti svaigalus valstybinėse valdžios ir valdymo institucijose. Tačiau palikta išimtis oficialiems valdžios priėmimams, kuriuose vaišinimą svaigalais numato diplomatinis protokolas.

❒ *Atmesti mirties bausme nuteistųjų malonės prašymai.* Gegužės 10 dieną Prezidento A. Brazausko vadovaujama Malonės komisija atmetė mirties bausme nuteistųjų B. Dekanidzės ir A. Gudkovo malonės prašymus. Pirmasis buvo nuteistas už žurnalisto V. Lingio nužudymo organizavimą ir kitus nusikaltimus, A. Gudkovas - už dviejų asmenų nužudymą. Visuomenę labiausiai domina B. Dekanidzės likimas. Gegužės 17 dieną "Lietuvos rytas" pranešė, kad jau numatyta jo sušaudymo data, bet dar labai slepiama. Vidaus reikalų ministras R. Vaitekūnas atsisakė patikslinti, ar bausmę numatyta įvykdyti iki neseniai Vokietijoje sulaikyto Igorio Tiomkino perdavimo Lietuvai, ar vėliau. Priminsime, kad Vilniuje gyvenęs I. Tiomkinas irgi įtariamas dalyvavęs organizuojant žurnalisto V. Lingio nužudymą. Pradėjus tirti tą nusikaltimą jis pabėgo iš Lietuvos.

SEPTYNIOS DIENOS

"Spauda - Karaliaučiaus krašto lietuvams"

- taip pavadintas Algio Vaškevičiaus straipsnis "Lietuvos ryte" pasirodė 05 12.

Kiekvieną savaitę Karaliaučiaus krašte gyvenantys lietuviai gauna lietuviškų laikraščių siuntą iš Marijampolės. Kaip "Lietuvos rytui" papasakojo Marijampolės švietimo centro ryšių su užsienio lietuviais vadovas G. Skamaročius, kiekvieną trečiadienį Marijampolės autobusų stoties dispečerinėje yra paliekamas lietuviškos spaudos ryšulys. Jį paima maršrutinio autobuso "Druskininkai-Kaliningradas" vairuotojai ir veža į Kaliningrado sritį.

Kaip "Lietuvos rytui" sakė Guseve gyvenanti lietuvė, folklorinio kolektyvo "Nadruva" vadovė E. Galdikienė, spauda labai laukiama, vietos lietuviai itin mėgsta skaityti ir laukia "Šeimininkės", "Lietuvos ryto", "Europos lietuvio", "Ūkininko patarėjo".

"Nedrauskite užsieniečiams įsivaikinti lietuvaičių"

"Dienoje" 05 13 išspausdintas JAV, New Jersey valstijoje, gyvenančio Mišelio Judo, veteranų medicinos centro, dializės skyriaus medicinos direktoriaus, laiškas Prezidentui A. Brazauskui.

M. Judas išsakė savo ir žmonos susirūpinimą "dėl Lietuvos spaudoje paasirodančių piktų, rašinių apie lietuvaičių įvaikinimą užsienyje" ir trumpai papasakojo apie savo šeimą. "Prieš septynetą metų susilaukėme sūnaus. Deja, po pirmojo gimdymo daugiau vaikų turėti negalėjome. Todėl esame laimingi, kad 1992 metais įsivaikinome Andrių, vėliau 1994-aisiais, - Kristiną (lietuvaičius - *ELR*). Mums daug padėjo inspektorė Irena Kerienė. Nuoširdžiai prisiekiame, kad vaikai nebuvo "nupirkti", nemokėjome pinigų nei Lietuvoje, nei Jungtinėse Valstijose. Mūsų šeima nuostabi, mūsų giminės myli visus tris vaikus. Jie turi geras sąlygas mokytis bei tobulėti. Šeima gerbs turtingą lietuvių kultūros palikimą, mat mūsų su žmona seneliai kilę iš Lietuvos. Stengiuosi padėti Lietuvos chemikams savo profesinėje srityje - vykdyti dializės programą. Kai vaikai paūgės, būtinai kartu nukeliausime į protėvių šalį aplankyti giminių ir draugų. Mes prašome nedrausti užsieniečiams įsivaikinti lietuvaičių..."

"Mes aktyviai bendradarbiaujame su Lietuvos ir JAV labdaros organizacijomis, globojančiomis našlaičius. Jeigu galėtume kuo nors padėti vaikų namams Lietuvoje, prašom mums pranešti", baigdamas rašo Mišelis Judas.

Į Prancūzijos svetimšalių legioną

"Lietuvos rytas" 05 12 išspausdino Romo Jankausko straipsnį "Alytiškiai verbuojami į Prancūzijos legioną".

Nuo gegužės pradžios tuo užsiima turistinė firma "Legenda". Kviečiami 18-40 metų vyrai. Pirmoji dešimties žmonių grupė, už vizas ir kelionę sumokėjusi po 200 JAV dolerių, į Prancūziją išvyks po kelių dienų. Iš viso į firmą kreipėsi apie šimtą vyriškių. Tai dažniausiai čia darbo nerandantys 18-25 metų vaikinai. Kontraktas sudaromas penkeriems metams. Legionieriams iš pradžių žadamas 300 JAV dolerių atlyginimas per mėnesį. Kontrakto sąlygos griežtos: po dviejų savaičių karantino jie galės paskambinti į Lietuvą. Atostogų į ją grįš ne anksčiau kaip po dvejų metų. Firma rekomenduoja būsimiems legionieriams prieš važiuojant pasitikrinti sveikatą. Jeigu dėl jos būklės kuris legionui netiks, grįžti tėvynėn jam teks savo lėšomis.

Rūpesčiai dėl žemės

Taip vadinasi "Lietuvos ryto" "Nuomonių" 05 16 puslapyje išspausdintas Seimo demokratų frakcijos referento Boleslovo Balčiūno laiškas.

Juozas Domeika iš Anglijos skundžiasi, kad jau keturis kartus kreipėsi į Žemės ūkio ministeriją ir prašė perduoti iš tėvų paveldėtą žemę - 5 ha 60 arų Zanavykų krašto muziejui. Jis buvo pateikęs visus reikiamus dokumentus, tačiau vietoj atsakymo gavo Prezidento ir Seimo priimamojo vedėjo laišką, kuriame jis kaltinamas, kad emigravo 1944 metais iš Lietuvos, nuolat Lietuvoje negyvena, neturi pilietybę patvirtinančio dokumento, todėl ir neatstatyta nuosavybės teisė į jo tėvų turėtą žemę ir nėra juridinio pagrindo ją dovanoti ar kitaip ją perleisti.

"Nors ir emigravau, bet Tarptautiniame žmogaus teisių įstatyme nėra pavelyta, kad emigruojantis ar emigravęs galėtų būti valdžios apiplėštas tik todėl, kad jis emigravo. Kiekvienoje valstybėje iš jos emigravęs pilietis turi teisę laisvai elgtis su savo nuosavybe, kaip jam (-jai) patinka: parduoti, išnuomoti ar veltui bet kam dovanoti", - taip savo laiške rašo Juozas Domeika. Laiško autorius tęsia, jog "daugiau kaip 40 metų išeivija dirbo tam, kad greičiau atkurtų Lietuvos nepriklausomybę, dabar, kai ją turime, Lietuvos Vyriausybė spyrė išeiviams į dantis".

Mūsų nuomone, būtina laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Konstitucinio Teismo nutarimų ir Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos nuostatų, jų pagrindu spręsti piliečių nuosavybės teisių atstatymo į išlikusį nekilnojamąjį turtą klausimus, pareiškia Seimo demokratų frakcijos referentas.

"McDonald´s" Lietuvoje bus"

- teigia Aidos Marteckaitės straipsnis "Respublikoje" 05 12.

Vilniuje viešėjo JAV korporacijos "McDonald´s" viceprezidentas plėtros klausimais H. Hekeris ir viceprezidentas Centrinei Europai T. J. Fentonas. Jie susitiko ir apie verslo galimybes kalbėjosi su dviejų kompanijų - "BNA Market" ir "Statoil" atstovais. Pagrindinė "McDonald´s" korporacijos veiklos koncepcija - tik šviežias ir kokybiškas maistas bet kurioje vietoje ir bet kuriuo laiku. Atidarius kiekvieną naują restoraną, atsiranda apie 100 naujų darbo vietų. Tokie restoranai jau veikia Estijoje bei Latvijoje. "BNA Market" direktorius A. Zuokas užtikrino, kad "McDonald´s" restoranas Lietuvoje bus jau kitais metais. Pasak "Statoil" direktoriaus A. Zabulio, šis "McDonald´s" atstovų apsilankymas buvo "tarsi žvalgytuvės, analizuojant, kokios galimybės Lietuvoje plėtoti verslą. Per porą mėnesių jie turėtų ką nors nuspręsti ir sugrįžti su konkrečiais siūlymais".

Tragedija nenutraukė bendravimo

"Lietuvos aidas" 05 12 išspausdino Leono Peleckio-Kaktavičiaus straipsnį "Žuvusių švedų artimieji atvyksta į Šiaulius".

Primenama, kad kelto "Estonia" tragedija pasiglemžė ir aštuonių žmonių Švedijos delegaciją, po viešnagės Šiaulių Stasio Šalkauskio vidurinėje mokykloje plaukusią namo. Tai buvo Vilhelminos miestelio gimnazijos direktorius Larsas Perssonas, dvi mokytojos ir penkios mokinės. Tai, kas liko užfiksuota nuotraukose, vaizdajuostėje lankantis Šiauliuose, buvo išsiųsta į artimu tapusį maža Laplandijos miestelį.

"Lietuvos aidas" praneša, kad S. Šalkausko vidurinę mokyklą vėl pasiekė laiškas iš Vilhelminos miestelio. Jame rašoma, kad "Estonia" katastrofoje žuvusių penkių gimnazisčių tėvai, šeimų nariai ruošiasi kelionėn į tas vietas, kur viešėjo dukros, nori aplankyti mokyklą. Žuvusiųjų artimieji lankysis ir Latvijoje bei Estijoje. Drauge atvyks miestelio bažnyčios pastorius ir du diakonai. Atvykti planuojama birželio 15 d.

V. Dimas

Seime

Steigiamasis Seimas - demokratijos pirmtakas

➡ Gegužės 9 d. Seimas, atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Steigiamojo Seimo nuopelnus šalies valstybingumui ir demokratijai, nutarė paskelbti gegužės 15-ąją atmintina diena ir vadinti ją Steigiamojo Seimo susirinkimo diena. Tad gegužės 15-ąją įvyko iškilmingas posėdis, skirtas 75-osioms Steigiamojo Seimo metinėms paminėti. Jis pradėtas 18 val. 15 min. - praėjus lygiai 75-iems metams nuo akimirkos, kai 1920 m. gegužės 15 d. į pirmąjį posėdį susirinko Lietuvos Steigiamasis Seimas, kuriam pirmininkavo rašytoja G. Petkevičaitė-Bitė. Dalyvavo 1990 m. kovo 11-osios akto signatarai ir nemažai Aukščiausiosios Tarybos deputatų, atkurtos Lietuvos Respublikos pirmosios Vyriausybės nariai, dabartinės LR Vyriausybės nariai, Konstitucinio ir Apeliacinio Teismo pirmininkai ir teisėjai, užsienio valstybių ambasadoriai, generaliniai konsulai, laikinieji patikėtiniai Lietuvoje, bažnyčių hierarchai, apskričių, savivaldybių vadovai, politinių partijų ir politinių organizacijų atstovai.

Posėdį pradėjęs 1990 m. kovo 11-osios akto signataras, Seimo pirmininkas Č. Juršėnas pavadino Steigiamojo Seimo darbus šiuolaikinės parlamentinės demokratijos Lietuvoje pradžia, priminė pavardes 150 pirmųjų parlamentarų, kurių atminimas buvo pagerbtas tylos minute. Įžanginiame iškilmingo posėdžio žodyje Kovo 11-osios akto signataras, Prezidentas A. Brazauskas priminė, kad "mūsų valstybės tėvai kūrėjai siekė ne bet kokios Lietuvos valstybės atkūrimo, o būtent demokratinės". Taip buvo pradėta parlamentinės demokratijos tradicija, Prezidentas palinkėjo dabartiniam Seimui pratęsti ją ir praturtinti. Diplomatinio korpuso vadovas, Apaštalinis nuncijus, arkivyskupas Chusto Muljor Garsija pavadino dabartinius Lietuvos parlamentarus laisvos Lietuvos saugotojais ir palinkėjo, kad visi Lietuvoje turėtų teisę gyventi, tikėti, pasirinkti ir kurti. Beje, diplomatas kreipėsi į Seimą lietuviškai.

Steigiamojo Seimo priešistorę, istoriją, ištakas ir rezultatus išsamiai priminė Kovo 11-osios akto signataras, Lietuvos archyvų generalinės direkcijos prie Vyriausybės vadovas G. Ilgūnas. Pagal 1918 m. vasario 16 d. nuostatą demokratiškai išrinktas Steigiamasis Seimas turėjo nustatyti valstybės santvarką. 1919 spalio 30 d. priimtas Seimo rinkimų įstatymas, pagal kurį rinkimai įvyko 1920 balandžio 14-16 dienomis. Gegužės 3 d. Prezidentas A. Smetona ir ministras pirmininkas E. Galvanauskas paskyrė pirmąjį Steigiamojo susirinkimo posėdį - gegužės 15-ąją. Tą dieną Kaune jautėsi pakilimas, iškilmės prasidėjo mišiomis Kauno katedroje. Prezidentas A. Smetona pirmąjį posėdį pradėjo tokiais žodžiais: "Man yra lemta pirmam iš Lietuvos piliečių sutikt ir pasveikint išrinktuosius atstovus. Ši diena yra Lietuvai visų prakilniausia: susilaukėm šios valandos, kada tautos valia, buvusi ilgus amžius prislėgta, suvaržyta, vėl iškilo aikštėn ir susidėjo į stiprų, aiškų vienetą". A. Smetona perdavė "aukštam susirinkimui visą krašto valdymą". 1922 m. spalio 6 d., paskelbęs rinkimus į Pirmąjį Seimą, Steigiamasis išsiskirstė. Šiųmetinių iškilmių dalyviams priminta, kad 1920-1926 metais gegužės 15 diena buvo tautinė šventė, ir pasidžiaugta, kad ji vėl švenčiama.

Apie Steigiamojo Seimo reikšmę Lietuvai kalbėjo dar keli Kovo 11-osios akto signatarai. Socialdemokratų partijos pirmininkas A. Sakalas pabrėžė, kad Steigiamasis Seimas išsprendė tris svarbiausius Lietuvos valstybės klausimus: Konstitucijos parengimą, žemės reformą ir savo valiutos įvedimą. Signataras priminė ir Steigiamojo Seimo narių likimus: vienų mirtį SSSR lageriuose, kitų - emigravimą į užsienį, trečių - sunkų gyvenimą sovietinėje Lietuvoje.

75-ųjų Steigiamojo Seimo metinių minėjimą Kaune surengė Krikščionių demokratų partija. Jis prasidėjo mišiomis Kauno arkikatedroje, buvo padėtos gėlės ant Steigiamojo Seimo Pirmininko, Prezidento A. Stulginskio kapo, atidengta paminklinė lenta žymiam diplomatui B. K. Balučiui. Renginiuose dalyvavo Steigiamojo Seimo narių giminės ir artimieji.

➡ Gegužės 12 d. 11 Seimo narių, atstovaujančių dešiniosioms ir centristinėms partijoms, pasiuntė Prezidentui viešą laišką, kad Lietuvoje nekliudoma veikti užsienio specialiųjų tarnybų struktūroms. Laiške rašoma, kad jos siekia ne tik nekilnojamos nuosavybės, bet nori daryti įtaką politinėms partijoms bei teisėsaugos institucijoms. Parlamentarai apkaltino įvairias Lietuvos gynybos ir saugumo institucijas nepateisinamu neveiklumu ir pakvietė Prezidentą bei jo vadovaujamą Gynimo Tarybą "susirūpinti Lietuvos saugumo būkle ir pašalinti veiksnius, keliančius rimtą pavojų, kad Lietuva bus pajungta svetimoms jėgoms ir įtakoms". Laiške tvirtinama, kad buvusio SSSR KGB darbuotojai ir jų šeimų nariai kuria Lietuvoje firmas, tačiau jų kapitalo kilmės niekas neišsiaiškino.

➡ Gegužės 15 d. Vyriausybė pateikė Seimui papildyto įstatymo "Dėl žemės sklypų pardavimo ir nuomojimo tvarkos bei sąlygų užsienio valstybių diplomatinėms ir konsulinėms įstaigoms" projektą. Pagal jį už turėtą nuosavybės teise žemės sklypą užsienio ambasadoms žemės sklypai bus suteikiami neatlygintinai, o iki šiol jie galėjo būti tik parduodami arba nuomojami. Pagal Lietuvos ir kitų šalių vyriausybių sutartis žemių sklypais galima ir apsikeisti.

➡ Gegužės 15 d. Seimo opozicijos vadovas V. Landsbergis išplatino pareiškimą, kad Rusija, gabendama kariuomenę į Čečėniją oro erdve virš Lietuvos, įgyvendina savo planą įtraukti Lietuvą į Rusijos-Baltarusijos-Lietuvos karinį aljansą. Be to, V. Landsbergis išreiškė susirūpinimą, kad JAV prezidentas B. Clintonas, viešėdamas Maskvoje, parodė polinkį pripažinti Rusijai teisę nesilaikyti tarptautinių sutarčių arba gauti nuolaidų.

➡ Gegužės 16 d. Lietuvos kariuomenės vadas J. Andriškevičius perskaitė Seimui ataskaitą apie kariuomenės liūdną aprūpinimo požiūriu padėtį. Jis mano, kad ją, Seimui pradedant svarstyti pagrindines gynybos doktrinas, turi žinoti ir Prezidentas, ir Seimas, ir Vyriausybė.

Ona Mickevičiūtė

Motinos diena, kvepianti paraku...

Gausus Peterburgo lietuvių būrys susirinko gegužės 7 d. paminėti Motinos dieną. Atėjo tėvai, seneliai, vedini vaikais ir vaikaičiais. Prie vaišėmis nukrautų stalų vos vos susitalpino draugijos senbuviai ir naujieji nariai bei dažni svečiai - Lietuvos generalinio konsulato darbuotojai. Mamas sveikino sekmadieninės lituanistinės mokyklos mokiniai su savo mokytoja Apolonija Kalniūte. Mėgiamų poetų eiles, skirtas Mamai, skaitė Jaunimo sąjungos pirmininkas Sigitas Bieliūnas, neatsiliko ir kiti lietuvaičiai. Geležinkeliečių kultūros rūmai, kur savo renginiams dažniausiai randa pastogę benamė Peterburgo lietuvių draugija, taipogi įsijungė į šventę rūmų vaikų šokių kolektyvo koncertu. Linksmiausia buvo toji šventės dalis, kai kartu dainavo, šoko, ėjo ratelius mamos, močiutės, tėtės ir mažieji.

Tokia tai būtų oficialioji renginio kronika. Panašios dainos, panašūs žodžiai, manau, skambėjo ir kituose kraštuose, kur Motinų pagerbti rinkosi lietuviai. O mūsų šventė vyko Rusijoje, ir šitos šalies realijos neišvengiamai suteikė šventei specifinio aromato.

Nors prieš porą metų prezidentas B. Jelcinas oficialiai paskelbė gegužės pirmąjį sekmadienį būsiant ir Rusijoje Motinos diena, šiemet ta dar neturinti gilesnių tradicijų šventė nublanko kitos, populiaresnės šventės šurmulyje. Gegužės 9 dieną Rusija pažymėjo pergalės Antrajame pasauliniame kare, kurį rusai vadina šventuoju, Didžiuoju Tėvynės karu, penkiasdešimtmetį, ir į viską, kas vyko prieššventinėmis dienomis, buvo žiūrima tik kaip į jubiliejaus preliudiją. Daug rusų pasijuto užgauti, kad į jubiliejinius renginius Maskvoje sutiko atvykti mažiau svečių, negu į Paryžių ar į Londoną. Šitą nepasitenkinimą teko pajusti ir ne vienam Rusijos lietuviui, estui ar kitam kitataučiui, kurio motininės valstybės vadovai atsisakė dalyvauti Maskvos iškilmėse. Dabar, žinant, kaip praėjo tos iškilmės, galima tik pasidžiaugti, kad neatvykusieji svečiai išvengė dalyvavimo dviprasmiškose situacijose. Maskvoje vakarykštė istorija nederamai ir netgi vietomis nepadoriai buvo perpinama su naujausia istorija, kuri buvusioms SSRS okupacijoje tautoms neišvengiamai turėjo priminti jų sąskaitas ne tik hitlerizmui, bet ir stalinizmui. Dabar šito buvo išvengta bent formaliai! Bet ir be praeities prisiminimų demokratinių valstybių atstovams vargu ar galėjo būti gražu, žiūrint, kaip šalia pagarbos nusipelniusių karo veteranų šauniai koją mušė karinių mokyklų kursantai, kurie galbūt jau rytoj atidavinės komandas šaudyti į čečėnus - ir ne tik į juos; kaip pompastiško memorialo papėdėje orą drebino riaumojimas tos pačios technikos, kuri šluoja nuo žemės paviršiaus Maskvai neįtikusius miestus ir kaimus su visais jų gyventojais, nekalbant jau apie nuolatinius aukščiausiųjų Rusijos pareigūnų grasinimus atsukti karinius pabūklus į "artimąjį užsienį", dar neišsigydžiusį Rusijos padarytų senų žaizdų! Visos kalbos apie susitaikymą vardan kritusių kare žygdarbio, vardan karo aukų nekalto atminimo, išsakomos šalyje, kurioje pergalės prieš fašizmą šventę apkartino parako ir dūmų kvapas, pietvėjų atneštas iš Kaukazo prieškalnių, virto veidmainiškomis deklaracijomis. Sunku buvo dalyvauti tokioje šventėje, neprarandant orumo. Ir jei dar kas nors dvejoja, ar politiškai apdairu buvo atsisakyti Maskvos kvietimo, tai JAV prezidento viešnagės rezultatai turėtų įtikinti, jog B. Jelcino, P. Gračiovo, A. Kozyrevo Maskva - tai toks partneris, kuris, gavęs vieną pirštą, atkąs visą ranką...

Karo aidas įnešė tam tikros sumaišties ir į pačią Motinos dienos šventę. Peterburgo lietuviams ji prasidėjo nuo to, jog rūmų direktorius pasveikino jos dalyvius ne ta proga, dėl kurios jie susirinko, o su pergalės jubiliejumi... Ir pati vaikų šokių programa, visokios "Čigonėlės", šokiravo ne vieną lietuvę mamą. Prisipažįstu, ir aš nesusilaikiau nepurkštelėjusi dėl kankano elementų vyresniojo amžiaus vaikų šokiuose: "Tai čia šokiai ne mamoms, o gal tėtėms?!" Bet, pamačiusi, jog stalo kaimynas, išgirdęs mano žodžius vos tramdo juoką, prikandau liežuvį. Dabar gi mąstau - gal nereikėjo šaipytis? Nes tokia jau yra ta šalis, kurioje gyvename. Tokia jos istorija, nuo kurios nepasislėpsime siaurame lietuviškame pasaulėlyje. Ir nepabėgsime nuo savo ekonominių problemų, kurios neleidžia mums suorganizuoti tokią programą, kuri labiau atitiktų lietuvišką mūsų švenčių turinį... O vaikai tai buvo puikūs, ypač mažiukai! Savo šokius visi šoko tikrai gerai. O dar - veltui, pasitenkindami tik mūsų aplodismentais ir saikingais (deja, deja) saldumynais.

Žinoma, niekas nedraudžia norėti - ir geriau, ir daugiau. Bet kartais svarbiau būna atkreipti dėmesį ne į trūkumus, nesusipratimus, kliautis, o pastebėti nuoširdumą, gerą norą, pastangas nors kiek praskaidrinti kasdienybę - ir iš širdies padėkoti.

"Svarbiausia, kad mes esame kartu!" Tai draugijos pirmininkės Veronikos Barčkutės žodžiai, kurie geriausiai turbūt nusako ir jos, ir kitų draugijos narių darbo esmę.

Jūratė Laučiūtė

Sankt Peterburgas, Rusija

Gražiausios lietuvaitės karūna iš "Mis Pasaulio-94" rankų

Lietuva turi naują grožio karalienę. Ja po rinkimų "Mis Lietuva-95" tapo devyniolikmetė kaunietė Gabrielė Bartkutė (nuotrauka kairėje). Trečiąja vicemis tapo Jūratė Baltrūnaitė iš Kauno. "Mis Publikos" ir antrosios vicemis titulus pelnė aštuoniolikmetė alytiškė Danguolė Leskevičiūtė. "Televizijos Mis" ir pirmoji vicemis pripažinta "Mis Vilnius-95" aštuoniolikmetė vilnietė Iveta Špečkauskaitė.

Gabrielė Bartkutė apdovanota auksine kortele, kuri jai suteiks daug privilegijų keliaujant po pasaulį. Taip pat G. Bartkutei padovanotas čekiškos bižuterijos rinkinys už 4000 litų, kitų vertingų dovanų. Tačiau didžiausia dovana, anot konkurso organizatorių, tai kelionė į "Mis Pasaulis-95" renginį, kuris įvyks Bahamų salose. Ant naujosios grožio karalienės galvos Anglijoje pagamintą karūną uždėjo "Mis Lietuva-94" Jurga Tautkutė ir viešnia iš Indijos, "Mis Pasaulis-94" Aishwarya Rai.

Tai pirmas atvejis, kuomet pasaulio gražuolės titulą pelniusi mergina lankėsi ne tik Lietuvoje, bet ir Rytų Europoje. 21-erių metų Aishwarya Rai, lydima "Mis pasaulis" konkursų, vykstančių po antrojo pasaulinio karo, organizatorių sutuoktinių Eric ir Julia Morley sūnaus Stepheno Morley, mūsų šalyje viešėjo dvi dienas. Anot vieno šio vizito rengėjų, Amerikos lietuvio verslininko Beno Gudelio, pasaulio gražuolės viešnagė turėtų kainuoti apie 200 tūkstančių litų. Lėšos surinktos iš įvairių rėmėjų.

"Mis Pasaulis-94" apsilankė Panevėžyje. Įvažiuojant į miestą, aplinkinėse gatvėse svečių garbei buvo sustabdytas eismas. "Tačiau netikėtai visiems iš šalikelės į kelią pasuko žalų karvių banda, ir gražiausios pasaulio merginos iš Indijos palyda buvo priversta sustoti", rašo "Lietuvos rytas". Vėliau A. Rai dienraščiui sakė, jog šis vaizdas jos nė kiek nenustebinęs, netgi atvirkščiai - akimirkai ji tarsi sugrįžo į Indiją, kur karvės laikomos šventu gyvuliu.

Panevėžyje gražiausioji pasaulio mergina pirmiausia aplankė Vaikų globos namus. Aishwarya kartu su naujai išrinkta Lietuvos gražuole vaikams padovanojo didžiulę "Lego" žaislų dėžę, kiekvienam atskirai po "Lego" knygelę ir išdalijo du krepšius saldainių.

ELI

LIFE publikai nereikėjo nurodymų kada juoktis

Gegužės 12-20 dienomis Vilniuje vyko antrasis tarptautinis teatrų festivalis LIFE. Negaliu pasakyti - geresnis jis ar blogesnis, bet visiškai kitoks kaip prieš dvejus metus. Jau per patį LIFE atidarymą Senosios Rotušės salėje festivalio rengėjai perspėjo visus apsišarvuoti humoro jausmu, nes žiūrovų laukė daug linksmų ir net šokiruojančių dalykų.

Dabar jau aišku, jog tauta humorą supranta. Didžiulė minia lakstė paskui gatvės teatro trupę iš Prancūzijos "Turbo Cacahuete", kurios nariai dramatiškai gedėjo mirusios mamytės ir visaip stengėse ją palaidoti. Nenustebkite, jog taip nepagarbiai ir nerimtai kalbu apie laidotuves. Bet būtent toks buvo prancūzų improvizuotas "Mamytės laidojimas": keli šmaikštūs prancūzai (apsirengę gedulingai, juodai, kaip ir dera tokiai ceremonijai, nors mirusiosios dukrytė galėjo užsisegti ir ilgesnį sijoną) nuo pusiaudienio lakstė Vilniaus gatvėse šiurpindami praeivius ir bandydami juos įtraukti į savo ratą. Mamytės paskutiniąja poilsio vieta tapo Neris: prie Žaliojo tilto gedėtojai susiropštė į valtelę ir nuplaukė pasroviui.

Kas išgąsdintas, kas pralinksmintas šio kiek makabriško renginio, išsiskirstė iki vakaro, kurio metu tie patys "Turbo Cacahuete" pažadėjo vilniečiams Rotušės aikštėje pateikti "Kanibalų kokteilį". Sunku aprašyti, kas dėjosi aikštėje - ten susirinko tiek "kanibalų", jog kažką įžiūrėti buvo beviltiška. Bet kiek anksčiau, oficialaus atidarymo metu pačioje Senojoje Rotušėje į kanibališkas vaišes ir LIFE atidarymą susirinko garbinga publika. Po iškilmingų lietuviškų kalbų, kurių metu vienas iš "Turbo Cacahuete" visais būdais bandė kalbančiųjų kantrybę, prie mikrofono stojo labai aukštas, anot festivalio spaudos atstovo A. Baublio, UNESCO pareigūnas. Ir tik po to, kai pareigūnas, išvardijęs kiek jo kartų gyveno Lietuvoje, ėmė karščiuotis ir mojuoti rankomis taip, jog vertėja sutriko ir nustojo versti svečio kalbą, susirinkusieji suprato, jog tai vėlgi prancūzų pokštas. Po iškilmingosios dalies prasidėjo vaišės. Į salę buvo įvežti neštuvai (tokiais, turbūt, vežama į morgą): ant jų gulėjo jau pažįstamos prancūzų trupės aktorius, kurio nuogą kūną dengė gundantys dešros, kumpio griežinėliai, salotų lapai ir daržovės. Aplink šokinėję padavėjai kvietė visus paskanauti. Ir, nenustebkite, bet skanautojų atsirado gana nemažai. Daugelis panoro paragauti ir vyno, kurį dalijo trupės vadovas, pasivertęs Dionizu: nusimetęs drabužius ir pasipuošęs tik vynuogių lapų vainikais (ant galvos ir klubų) Dionizas visiems siūlė vyno iš statinaitės ant nugaros. Vienintelis keblumas: norint įsipilti vyno, reikėjo atsisukti kranelį, esantį ne pačioje padoriausioje vietoje. Bet įsidrąsino ne tik festivalio organizatorė Rūta Wiman, bet ir Vilniaus meras A. Vidūnas, ir kultūros ministras J. Nekrošius.

"Turbo Cacahuete" spektaklis "Mamytės laidojimas".
Kęstučio Vanago (ELTA) nuotr.

Tiem, ką niūriai nuteikė JAV dainininkės Diamandos Galas solo spektaklis "Paskutinio Teismo diena", nuotaiką praskaidrinti galėjo anglų teatras "Opera Circus". Jis parodė dvi žaismingas "antioperas" - "Be gėdos" ir "Žudyk mane, tave aš myliu". Anglai džiaugėsi šiltu priėmimu Lietuvoje: "Net nesitikėjome, kad mus taip puikiai supras". Būna, jog žmonės, pamatę užrašą "opera", ateina rimtai nusiteikę ir vis klausinėja, o kas čia juokingo, kur čia reikia juoktis. Vilniaus publikai nereikėjo nurodymų kur ir kada juoktis.

Besidomintys teatru galėjo susipažinti ir su neprofesionalų trupėmis "Cosmos Kolej" iš Prancūzijos bei "People Show" iš Didžiosios Britanijos. Belgų "Les Ballets C. de la B." vilniečiams parodė "Bonjour Madame..." - tai kažkas netradiciško, daugiau muzikos, šokio, judesio nei teatro. Kaip, beje, ir teatro iš Rusijos pastatymuose "Grubus saulėlydis", "Plikagalvis brunetas", kur pagrindiniu smuiku groja grupės "Zvuki mu" solistas P. Mamonovas.

Dvi dienos LIFE festivalyje paskirtos lietuviškam teatrui. Buvo galima pamatyti jau legenda tapusias E. Nekrošiaus režisuotas "Tris seseris", O. Koršunovo "Senė -2" ir R. Tumino "Nusišypsok mums, Viešpatie". Nemažai užsienio svečių, mačiusių šiuos spektaklius, tvirtino, jog mes, lietuviai, išlaikėme tai, ką Vakarai jau seniai yra praradę - dvasingumą, ir tai atsiskleidžia mūsų aktorių vaidyboje.

LIFE uždarymui buvo pakviestas jau pažįstamas ispanų teatras "Xarxa", Vingio parke parodęs spektaklį "Burės ir vėjai", sukurtą tunelio po Lamanšu atidarymui. Su šiuo pastatymu ispanai dalyvavo ir Albervilio olimpiadoje, Prancūzijos Revoliucijos 200-osiose metinėse, Stokholmo vandens festivalyje, Tarptautiniame teatro festivalyje Santjage, Čilėje.

Erika Umbrasaitė

"Turbo Cacahuete" siūlė vilniečiams pasivaišinti.
Kęstučio Vanago (ELTA) nuotr.

Steigiamas A. Mončio centras

Siekdama išsaugoti neseniai Prancūzijoje mirusio lietuvių išeivijos skulptoriaus Antano Mončio kūrybinį palikimą, padovanotą Palangos miestui, Lietuvos Vyriausybė leido šio miesto valdybai steigti nepelno organizaciją "A. Mončio centras".

1993 metais A. Mončys Palangai padovanojo 58 savo kūrinius, todėl įkurtoji nepelno organizacija, kurios įstatinis kapitalas sudaro beveik 240 tūkstančių litų, stengsis, kad būtų įrengta nuolat veikianti skulptoriaus ekspozicija. Tarp kitų jos tikslų - parama iš Žemaitijos kilusiems jauniems bei talentingiems menininkams, pranešė ELTA.

Pargabenti kompozitoriaus V. Bacevičiaus archyvai

Gegužės mėnesį į Lietuvą buvo atgabenti du senoviški, nemažai pasaulio apkeliavę lagaminai. Juos iš Lodzės po VI lietuvių ir lenkų muzikologų konferencijos, skirtos Vytauto Bacevičiaus muzikiniam palikimui aptarti, parsivežė Lietuvos muzikologų delegacija, vadovaujama žymios muzikos istorikės Onos Narbutienės. Tai daugiau nei tūkstantis kompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus laiškų, prisiminimų, užrašų, muzikos kūrinių apmatų.

Vytautas Bacevičius gimė 1905 metų rugsėjo 9 dieną Lodzėje, lietuvio muziko šeimoje. Jo tėvas Vincas Bacevičius, baigęs Veiverių mokytojų seminariją, negalėjo mokytojauti Lietuvoje ir buvo išsiųstas į Lenkiją. Apsigyvenęs netoli Lodzės, baigęs muzikos mokyklą sukūrė šeimą. Jis turėjo du sūnus - Kęstutį bei Vytautą ir dvi dukteris - Gražiną ir Vandą. Sūnūs Kęstutis ir Vytautas tapo garsiais muzikais, Gražina - kompozitore ir smuikininke, o antroji duktė yra žymi lenkų poetė Vanda Bacevič, išleidusi daugiau nei 10 poezijos rinkinių. Pasitarusi su žymiu Lenkijos muzikologu K. Droba (beje, Lietuvos prezidento dekretu šių metų vasario 16 dieną apdovanotu Gedimino ordinu už nuopelnus mūsų šalies kultūrai), ši vieniša 86-erių metų moteris "su širdies virpesiu" nutarė grąžinti Lietuvai savo brolio Vytauto archyvus. Laiške, kuris buvo perduotas kultūros ministrui J. Nekrošiui ir kurį ministras perskaitė iškilmingai įteikdamas iš Lenkijos gautą dovaną Lietuvos literatūros ir meno archyvui, V. Bacevičiaus sesuo Vanda rašo: " Brolio Vytauto archyvas turi didelę reikšmę lietuvių tautai, todėl prašau jį tinkamai saugoti ir leisti naudotis juo išmanantiems žmonėms".

Vytauto Bacevičiaus pavardė iki šiol buvo gerai žinoma tik muzikos specialistams. Dar gyvendamas Lenkijoje Vytautas pagarsėjo kaip kompozitorius, Lodzės konservatorijos fortepijono klasės dėstytojas. Lodzės konservatorijoje dėstytojavo ir jo tėvas Vincas bei brolis Kęstutis, vėliau tapęs tos konservatorijos vadovu. Ir tą meilę, nuostabius Bacevičių mokinių prisiminimus patyrė Lietuvos muzikologai, perimdami iš Lenkijos muzikų Vytauto Bacevičiaus archyvą būtent Lodzės konservatorijos patalpose, kai perduodami iš rankų į rankas, siaurais raitytais laiptais du lagaminus nešė garsūs lenkų kompozitoriai, dėstytojai. Lietuviai išgirdo daug puikių žodžių apie Bacevičių šeimos talentą, nuostabius muzikinius ir dėstytojavimo sugebėjimus, nors tėvas Vincas Bacevičius paliko Lenkiją ir grįžo į Nepriklausomą Lietuvą dar 1923 metais. Kartu parvažiavo ir Vytautas bei Kęstutis. Visi trys iškart įsiliejo į Kauno muzikinį gyvenimą. Į Kauną atvykdavo koncertuoti ir sesuo Gražina, tačiau antroji sesuo Vanda ir ponia Bacevičienė į Lietuvą gyventi nepersikėlė. Šeima liko padalinta į dvi dalis, nes Vincas Bacevičius liko Lietuvoje visam laikui ir mirė Kaune.

Vytautas Bacevičius, gyvendamas Lietuvoje, pagarsėjo kaip neįprasto talento kompozitorius. Jo muzikos daug kas nesuprato, todėl kildavo rimtų Nepriklausomos Lietuvos muzikologų ginčų. Vieni teigė, kad jis nėra lietuvių kompozitorius, nes yra individualistas, nekuriantis tautiškos, liaudiškos muzikos. Kiti aiškino, kad Vytautas Bacevičius - tikras lietuvių kompozitorius, o jo muzika - "gaivaus vėjelio dvelktelėjimas Kauno muzikiniame klimate". Kad ir kaip ten būtų kalbama bei rašoma tuo metu, yra žinoma, kad Vytautas Bacevičius mokėsi Paryžiuje kaip pianistas virtuozas, Sorbonoje studijavo filosofiją, sukūrė daugybę trumpų muzikinių kūrinių fortepijonui, kuriuos pats vadino vizijomis, taip pat ir lietuvišką operą "Vaidilutė". 1928-38 metais, gyvendamas Kaune, Vytautas Bacevičius kartu su kompozitoriumi A. Kačinsku įkūrė Lietuvos muzikų draugiją ir pasiekė, kad ji taptų Tarptautinės muzikos draugijos nare. Narystė buvo sustabdyta 1941 metais ir tik neseniai vėl atkurta. Vytautas Bacevičius per 10 metų surengė apie 300 rečitalių Lietuvoje ir kituose Europos kraštuose, buvo įvairiausių pasaulio muzikinių konkursų žiuri narys, 1932 metais už nuopelnus muzikinei kultūrai Belgijos karalius Leopoldas apdovanojo jį specialiu ordinu. 1938 metais V. Bacevičius išvyko koncertuoti į Pietų Ameriką, 1940 metais persikėlė į JAV, į Niujorką.

Vartydama senovinį, pilną iškarpų apie garstroles albumą, pastebiu, kad ir Urugvajuje, ir JAV muzikos žinovai pabrėždavo kompozitoriaus ir virtuozo pianisto talentą, sugebėjo lietuvišką pavardę ir afišose, ir straipsniuose parašyti be klaidų, o 1942 metų JAV muzikiniame žurnale V. Bacevičius minimas kaip viena iš keturių svarbiausių JAV muzikos gyvenimo garsenybių kartu E. Houston ir E. Vardi.

Iki pat mirties - 1970 metų sausio 15-osios - lietuvių muzikas gyveno Niujorke.

Atgabenus į Vilnių dovaną iš Lenkijos, ją papildė ir Lietuvoje gyvenančių Bacevičių Lietuvos literatūros ir meno archyvui maloniai perduotas trečiasis lagaminas. Jame - operos "Vaidilutė" rankraščiai, laiškai iš Prancūzijos, lietuviškai rašyti tėvui ir broliui Kęstučiui, nuotraukos.

Iškilmingoje dovanų įteikimo ceremonijoje, kuri įvyko gegužės 11 dieną Lietuvos kultūros ministerijoje, kompozitoriaus giminės papasakojo apie tebegyvenančias Lietuvoje Vytauto pusseseres, kurios pažinojo ir patį kompozitorių, ir jo tėvą Vincą.

Ona Mickevičiūtė

Čikagos lietuvio menas Vilniaus "Vartuose"

Vilniaus "Vartų" galerijoje atidaryta Čikagoje gyvenančio lietuvių fotografo, visuomenininko, švietėjo, filosofo, kunigo ir vienuolio Algimanto Kezio darbų paroda. Joje galima susipažinti ne tik su A. Kezio foto darbais, bet ir su jo kaip knygų leidėjo veikla.

Vienas svarbiausių iškilaus lietuvių išeivio darbų - enciklopedinis lietuvių dailininkų katalogas. Dabar A. Kezys renka redakcinę grupę, kurios padedamas ketina parengti leidinį apie lietuvių išeivių dailę.

Išeivijoje Algimantas Kezys žinomas ne tik kaip talentingas menininkas. Jis laikomas ir lietuviško meno bei kultūros ambasadoriumi. A. Kezys pradėjo fotografuoti 1960 m. ir labai greitai susilaukė įvertino ne tik lietuvių bendruomenės, bet ir amerikiečių akyse. Po penkerių metų buvo surengta jo personalinė paroda Čikagos meno institute - viename žymiausių pasaulio meno muziejų. Algimantas Kezys neapsiribojo savo parodų rengimu: jis rėmė ir rengė ne vieno dailininko, fotografo parodą, supažindino Vakarus su Lietuvoje gyvenančių menininkų darbais. 1980 metais jo pastangomis Čikagoje, prestižiniame menų rajone, buvo įsteigta galerija, kurią vėliau A. Kezys perkėlė į Niujorko valstiją.

ELI

Lietuviai pasaulyje

"Laikas" iš Buenos Airių

"EL" redakciją Vilniuje pirmąkart pasiekė Buenos Airėse leidžiamas mėnraštis "Laikas". Kaip rašoma metrikoje, tai religinio patriotinio turinio laikraštis. Atsakingi redaktoriai - Tėvai Marijonai. Kaina metams Argentinoje - 20 dolerių, kitur - 25 dol.

Gautame šių metų kovo mėnesio numeryje paskelbtas J.E. ambasadoriaus daktaro Vytauto Dambravos pareiškimas Vasario 16-osios proga. Pasakojama apie Lietuvos valstybės atkūrimo dienos šiemetinį minėjimą Argentinos sostinėje, surengtą Lietuvos garbės konsulo Algimanto Rastausko su žmona tos šalies pareigūnams, diplomatinio ir konsulinio korpuso nariams bei Argentinos lietuvių organizacijų vadovams ir kviestiniams svečiams. "Argentinos Federalinės Policijos ramovės svetainėje dalyvavo Argentinos užsienio reikalų ministerijos aukšti pareigūnai, Chaco provincijos Žemės Ūkio sekretorius Inž. Carlos Pachekoy-Pačekojus, Prezidentūros darbuotojas Inž. C. Basola su ponia, kunigaikštis Karolis Radžiwill-Radvila su ponia, Suomijos ir Lenkijos ambasadoriai, Austrijos, Vengrijos, Danijos, Švedijos, Ukrainos, Lenkijos, Estijos, Latvijos konsulai, Lietuvos vyriausybės patarėjas A. Mičiudas, Argentinos užsienio draugijų Tarybos ir Lietuvių Centro pirmininkas J. Mičiudas, Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos pirmininkas Inž. J. Brazaitis, Susivienijimo Lietuvių Argentinoje pirmininkas Raul Stalioraitis, Aušros Vartų parapijos klebonas kun. A. Steigvilas, Senelių Židinio pirmininkas A. Burba, Mindaugo draugijos vicepirmininkas P. Glemža, garbės ir kiti kviesti svečiai. Svetainė buvo papuošta lietuviškai motyvais, o prie durų svečius pasitiko tautiniais rūbais mergaitės", - rašo "Laikas".

Laikraštyje skelbiama ir daugiau žinių apie lietuvišką gyvenimą Argentinoje. Pranešama, kad šių metų pradžioje sudaryta nauja komisija padėti konsulatui Argentinoje. Jos tikslas - finansiškai remti Lietuvos konsulatą Argentinoje ir suteikti žinių apie jo veiklą Lietuvos vyriausybei. Lietuviai kviečiami finansiškai padėti konsulatui. Įdomi žinutė apie tai, kad kovo 25 d. diakonas Nestoras Antanas Šeštakauskas arkivyskupo Carlas Galan bus įšventintas į kunigus La Platos katedroje. Iš nuotraukos galima spręsti, kad naujasis lietuvių kilmės kunigas - jaunas žmogus. Rašoma ir apie vasario 19 d. sekmadienį po lietuviškų pamaldų katedroje Lietuvių Susivienijimo salėje įvykusius šeimyninius pietus, kuriuose dalyvavo Lietuvos garbės konsulas Alg. Rastauskas su ponia, klebonas Aug. Steigvilas, svečiai lietuviai iš laivų, gražus būrys tautiečių. Svečius aptarnavo Susivienijimo darbuotojai, tarp jų pats pirmininkas - Raul Stalioraitis. Po pietų susirinkę lietuviai užtraukė lietuviškų dainų sutartines.

Yra žinių iš Lietuvos ir pasaulio. Skaitytojai perskaitė ir kun. A. Steigvilo pamąstymus "Naudinga Šventojo Rašto skaityba" skyrelyje "Sekmadienio rimčiai".

ELI

Liūdnos lietuvių dienos užsienio kalėjimuose

"Šiuo metu įvairiuose Švedijos kalėjimuose liūdnai dienas leidžia apie dvidešimt lietuvių. Esame tokie, kokie esame, ir nėra ką čia slėpti", - cituoja ELTA Lietuvos ambasadoriaus Švedijoje Romualdo Kalonaičio žodžius.

Dažniausiai mūsų tautiečiai įkliūva dėl smulkios kontrabandos: bandydami nelegaliai įvežti cigarečių, alkoholio ir dopingo. R. Kolonaitis mėgino sužinoti, kur, kiek ir už ką sėdi mūsų tautiečiai, Deja, jam buvo atsakyta, kad tokios informacijos negaus, nes "pateikti duomenys gali būti neteisingai interpretuoti". Tačiau, jo nuomone, lietuviai nėra patys blogiausi. Mus gerokai pralenkia estai, kurie užpuola ir plėšia bankus. Vienos nusikalstamos grupuotės jau pateko už grotų, kuriasi naujos. Švedijos nusikaltėlių pasaulyje dominuoja kroatai, serbai ir Bosnijos gyventojai, yra šiek tiek rusų, lenkų.

Žinių agentūros DPA-ELTA šią savaitę pranešė, kad Vokietijos Bavarijos žemės Bairoito mieste su trimis kilogramais žalio opijaus suimtas Lietuvos pilietis. Kaip paskelbė Vokietijos policija, kovos su narkotikais skyriaus darbuotojai sulaikė 34 metų lietuvį, kai šis iš savo automoblio bagažinėje įrengtos slėptuvės ėmė narkotines medžiagas. Suimtasis atsisakė pateikti bet kokią informaciją apie tai, iš kur gautas opiumas bei kam jis skirtas. Išspausdinęs tą žinią "Lietuvos rytas" pastebėjo, kad per kelias pastarąsias savaites tai jau antras kartas, kai užsienyje suimami narkotikų prekeiviai iš Lietuvos. Balandžio pabaigoje Sankt Peterburge areštuotas kaunietis, bandęs parduoti 100 gramų kokaino. Žinoma, kad į Lietuvą kokainas jau patenka ne tik per tarpininkus Vakarų Europoje, bet ir tiesiai iš Kolumbijos.

Apiplėšimai Lenkijos keliuose

Lietuvos generalinis konsulatas Varšuvoje praneša, kad Lenkijos keliuose vis dažniau apiplėšiami Lietuvos piliečiai. Dažniausiai užpuolama taikant šiurkščią fizinę prievartą, automobiliai stabdomi blokuojant kelią, užpuolikai kartais grasina net automatiniais ginklais. Generalinis konsulatas rekomenduoja automobilių pirkliams, vykstantiems iš Vokietijos per Lenkijos teritoriją, važiuoti šviesiu paros metu, didesnėmis grupėmis, geriausia - su samdyta apsauga. Patartina vengti nuošalių šalutinių kelių, kuriuose mažiau policijos patrulių, nestoti stabdant įtartiniems asmenims.

Pavojingas kelio ruožas yra net Vokietijos ir Lenkijos sienos perėjos. Vienoje iš jų gegužės 7 dieną buvo atimtas Lietuvos piliečio automobilis. Gegužės 6 dieną 3 val. nakties buvo užpulti trys LR piliečiai, iš jų atimti automobiliai. Užpultiesiems bandant gintis, vienas Lietuvos pilietis buvo sunkiai sužeistas (trūko inkstas), kitas dingo be žinios. Tą pačią dieną atimti dar du automobiliai. Per paskutines dvi savaites vien Gorzow Wielkopolski vaivadijos keliuose atimta 10 automobilių. Vienas iš jų surastas, gegužės 11-ąją "EL" pranešė LR URM informacijos ir spaudos skyrius.

Lietuviška mada: sapnai apie Paryžių ir tikrovė (2)

Amžina klasika - šiuolaikiniam vyrui ir savarankiškai moteriai

Klasikine elegancija padvelkė UAB "Lelijos" keturių autorių kolekcijos. Kiekvienoje jų - po penkis modelius, skirtus devėti kasdien dalykiškoms moterims ir dalykiškiems vyrams. Vyriškiems kostiumams buvo naudotos dabar taip mėgiamos smulkiai languotos rudenėjančios gamtos spalvų medžiagos, beje, visos - lietuviškos. Šviesūs švarkai derinami prie tamsių kelnių. Moterims siūlytoje L. Černeckos kolekcijoje - berankoviai sarafanai, kombinezonai, ilgi įliemenuoti švarkai, suderinti su trumpais sijonais. Dizainerė Elvyra Šulska moteris puošė trumpomis laisvai krintančiomis šilko suknelėmis, griežtesnio stiliaus šalininkėms siūlė suknelės-švarkus arba pailginto silueto švarkus. Modeliuotoja Natalija Barisienė juodą klasikinių kostiumėlių gamą paįvairino margomis apykaklėmis, aplikacijomis ant rankovių ir kišenių.

"Danistudija", kurioje dirba du grupės "7+" dizaineriai Julija Žilėnienė ir Seržas Gandžumianas, projektuoja darbo ir tarnybinius drabužius. "Dienos" mados savaitėje šiedu dizaineriai pristatė 60 vyriškų ir moteriškų modelių, suskirstytų temomis: "Jėgos apranga", "Kabinetas", "Raudonas vynas", "Svingas", "Pop op", "Vakaro tema".

Seržas Gandžumianas, pelnęs prizą už geriausią vyrišką kolekciją, kuria kostiumus tiems vyrukams, kurie vertina laisvą siluetą, šiurkščius audinius, grubius batus, bet širdyje išlieka romantiški ir mėgsta klausytis džiazo. Anot menotyrininkės L. Briedikienės, jo kolekcija brutali gerąja žodžio prasme - joje daug jėgos, bet ši jėga nepanaši į tą, kurią diktuoja kampuoti gatvės ir turgaus berniukai. S. Gandžumiano sukurti drabužiai ateityje galėtų tapti klubiniais ir savaitgalio drabužiais tiems, kuriems priimtinas dizainerio kuriamas "miesto čigono" stilius, teigia juvelyras Kristoforas Valaitis. Kaip ir J. Bružaitės kolekcija galėtų pasinaudoti tam tikros orientacijos vyrai, šypsodamasis priduria jis.

Julija Žilėnienė kuria jaunai, savarankiškai moteriai, kuri pasitiki savimi tiek profesinėje, tiek asmeninėje srityje. Jos moteris nebijo laisvalaikiu nešioti drabužių, apnuoginančių kojas ir pilvą, tačiau puikiai žino, jog į ofisą dera eiti dėvint klasikinį kostiumėlį. Švarkai ir kostiumai - įvairių modelių: jei nori paslėpti kokį figūros trūkumą, kolekcijoje rasi ir tokį rūbą. Vakaro drabužiai - ilgi, subtilių spalvų ir paprasto silueto.

Abiejų dizainerių kolekcijose vyrauja sodrios spalvos: raudona, oranžinė, rožinė, rusva, geltona, mėlyna, žalia, pastelinė, pilka, žydra, gelsva. Naudoti audiniai - spec. audiniai, finlaison, linas, krepas, satinas, šilkas, viskozė.

"7+" narių Vidos Simanavičiūtės ir Aleksandro Pogrebnojaus kolekcija sukurta 6-ojo dešimtmečio nuotaikoje - vyrauja to meto spalvos, siluetai, natūralus šilkas, aksomas, rankomis išsiuvinėtas audinys, šifonas reljefiniu piešiniu. Tai romantikos ir švelnaus seksualumo sintezė. Vertintojų komisija teigė susižavėjusi siūlių tobulu ir drabužių atlikimo profesionalumu ir nepriekaištingumu. Deja, kaip jau buvo rašyta, ši kolekcija liko be apdovanojimo, nors joje būta tikrų šio sezono atradimų - suknelės "su sparneliais". Vida ir Aleksandras, kolekcijos demonstravimui parinkę puikią 6-ojo dešimtmečio muziką, nepamiršo ir baigiamojo akordo: ant podiumo pasirodė romantiškai apsirengusi mergina su juodu persišku katinu ant rankų. Salė susižavėjusi plojo. Tiesa, gyvūnėlis tokio susižavėjimo nerodė ir vis stengėsi ištrūkti - jam turbūt laisvė brangesnė už madą...

Kituose "EL" numeriuose dar papasakosime apie Jean-Noel Lemond, 1993 m. Kanų kino festivalio dalyvių šukuosenų stilistą, šukavusį mūsų manekenes, apie nostalgišką Dalios Kernagienės ir Vilijos Tūbaitės-Maršalik kolekciją "Dekadansas", Daivos Urbonavičiūtės romantišką kolekciją merginoms, apie dizainerio Juozo Statkevičiaus 100 modelių kolekciją bei Sandros Straukaitės ekstravagantiškus drabužius.

Erika Umbrasaitė

Vidos Simanavičiūtės ir Aleksandro Pagrebnojaus modelis.

GUNNEL TRAVEL SERVICE LTD

Siūlo šias paslaugas:

parūpina bilietus kelionėms lėktuvais, laivais, užsako viešbučius.

Organizuojami skrydžiai iš Londono į Vilnių ir atgal:

pirmadieniais trečiadieniais ir šeštadieniais.
Visi skrydžiai - iš Heathrow.
Bilieto kaina - £285.
Skandinavijos Avia Sistema (SAS)
kasdien (išskyrus sekmadienius) organizuoja skrydžius iš Mančesterio (per Kopenhagą) į Vilnių ir atgal.
Bilieto kaina - £320.
Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

Gunnel Travel Service LTD
Hayling Cottage Stratford St. Mary
Colchester Essex CO7 6JW
Tel (+44-206) 322033
Fax (+44-206) 322352

Užs. 784

Dar trisdešimt Lietuvos piliečių

Gegužės 11-ąją įvykusiame Pilietybės komisijos posėdyje, kuriam vadovavo šalies Prezidentas A. Brazauskas, Lietuvos Respublikos pilietybė išimties tvarka suteikta 30-čiai užsienio valstybėse gyvenančių piliečių. Vienas iš jų - "Europos lietuvio" skaitytojams gerai pažįstamas Andrius Šmitas, nuo 1982 metų vadovaujantis Vasario 16-osios gimnazijai Hiutenfelde, Vokietijoje. Lietuvos pilietybė suteikta JAV pilietei Eglei Juodvalkis, kuri 1975-1995 metais dirbo "Laisvosios Europos" radijo lietuvių skyriuose Niujorke ir Miunchene, dalyvavo lietuvių išeivijos kultūriniame ir politiniame gyvenime. Eglė Juodvalkis yra išleidusi dvi poezijos knygas lietuvių kalba, ji priklauso Šviesos-Santaros organizacijai, aktyviai bendradarbiauja išeivijos spaudoje.

Lietuvos pilietybę išimties tvarka A. Brazauskas per savo prezidentavimo laiką suteikė 260 užsienio piliečių, pranešė ELTA.

V. Čepinskiui žadama gera ateitis

Sėkmingai baigęs pirmuosius mokslo metus Niujorko "Julliard School", kur studijuoja pasaulyje žinomos profesorės D. Delay klasėje, iš JAV į Lietuvą grįžo kaunietis smuikininkas Vilhelmas Čepinskis, pranešė "Lietuvos rytas". Pirmiausia jaunasis muzikantas su tėvais užsuko į Birštoną, kur koncertams ruošėsi Muzikos akademijos Kauno filialo studentų kamerinis orkestras. Po to Vilhelmas buvo "pabėgęs" į gamtą, todėl "Lietuvos rytas" kalbėjosi su jo tėčiu - taip pat smuikininku S. Čepinskiu, kurį Vilhelmas laiko pirmuoju savo mokytoju. S. Čepinskis sakė, kad gegužės 11 dieną sūnus labai sėkmingai baigė laikyti pirmojo kurso egzaminus, gavo aukščiausią specialybės įvertinimą, profesūra į jį deda daug vilčių, žada geriausio smuikininko pasaulyje karjerą. Vilhelmas grįžo šiek tiek pavargęs, nes mokymosi krūvis yra didžiulis, be to, jis nemažai koncertuoja. S. Čepinskis sakė, kad sūnus, padaręs didžiulę profesinę pažangą, tapo dar rimtesnis. Finansiniais mokslo reikalais Lietuvoje rūpinasi profesorius J. Domarkas.

Vasaros atostogų metu V. Čepinskis gros keletą koncertų Lietuvoje. Liepos 1-2 dienomis išvyks į Venesuelą, kur koncertuos su Karakaso simfoniniu orkestru. Liepos 21 dieną V. Čepinskio gerbėjai galės išgirsti jo koncertą Palangoje. Vilhelmas jau žino, kad 1996-ųjų balandžio mėnesį gros Ankaroje vyksiančiame pasauliniame muzikos festivalyje.

42-osios Europos lietuviškųjų studijų savaitės

1995 07 30-1995 08 06
Vokietijoje Hüttenfelde,
Vasario 16 gimnazijoje,

Programa

Sekmadienis, Liepos 30 d. 20 val. Susipažinimas
Pirmadienis, liepos 31 d. 10 val. Atidarymas. **Vincas Bartusevičius** (Wittlich) "50 metų didžiajam lietuvių egzodui ir kas toliau"
20 val. **Viktorija Daujotytė** (Vilnius) "Lietuvos moteris: tarp virtuvės ir partijos"
Antradienis, rugpjūčio 1 d. 10 val. **Vincas Natkevičius** (Viernheim) "Žvilgsnis į Juozo Girniaus filosofiją"
20 val. **Vaidotas Žukas** (Vilnius) "Kodėl Lietuvos kultūrininkai bijo Bažnyčios?"
Trečiadienis, rugpjūčio 2 d. 10 val. **Antanas Sabalis** (New Yorkas) "Vytautas Vaitiekūnas ir jo palikimas"
14 val. Ekskursijos į Heidelbergą, Wormsą, Speyerį
20 val. **Žibuntas Mikšys** (Paryžius) "O. Milašius iš gimtosios padangės bežiūrint ir pasikalbėjimas apie paryžiečius iš tos pačios padangių mėlynės"
Ketvirtadienis, rugpjūčio 3 d. 10 val. **Vytautas Kubilius** (Vilnius) "Postalininė Lietuvos politika"
20 val. **Tomas Sodeika** (Kaunas) "Šiuolaikiniai Lietuvos filosofai"
Penktadienis, rugpjūčio 4 d. 10 val. **Virginijus Valentinavičius** (Vilnius, Praha) "Lietuvos politinės partijos: 1990-1995"
17 val. **Algimantas Jankauskas** (Vilnius) "Organiškos valstybės koncepcija Lietuvoje: kūrėjai, raida, vertinimai"
20 val. Tėvynės valandėlė. Literatūros vakaras. **Marcelijus Martinaitis** (Vilnius)
Šeštadienis, rugpjūčio 5 d. 10 val. **Darius Kuolys** (Vilnius) "Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos tradicija ir šiandieninės Lietuvos raidos tendencijos"
17 val. Savaitės vertinimas ir kitos savaitės problemos
20 val. Koncertas. Dainuoja sopranistė **Audronė Gaižiūnienė** (Belvidere, JAV)
Sekmadienis, rugpjūčio 6 d. 10 val. Pamaldos. Savaitės uždarymas

Studijų savaitės moderatoriai - **Darius Kuolys ir Vincas Natkevičius,**
kapelionas - **kun. Jonas Dėdinas.**
Organizatoriai - **Alina Grinienė ir Robertas Šneideris.**

Pragyvenimas dienai, gyvenant viengubam kambary - 55 DM,
dvigubam - 45 DM.
Registracijos mokestis - 100 DM, jaunimui - 50 DM.
Prašom registruotis pas Aliną Grinienę:
A. Grinius, Diamanstr. 7, 80995 München, Deutschland.

"Lietuvos Atgaja-95" kviečia būrin vaikus iš viso pasaulio

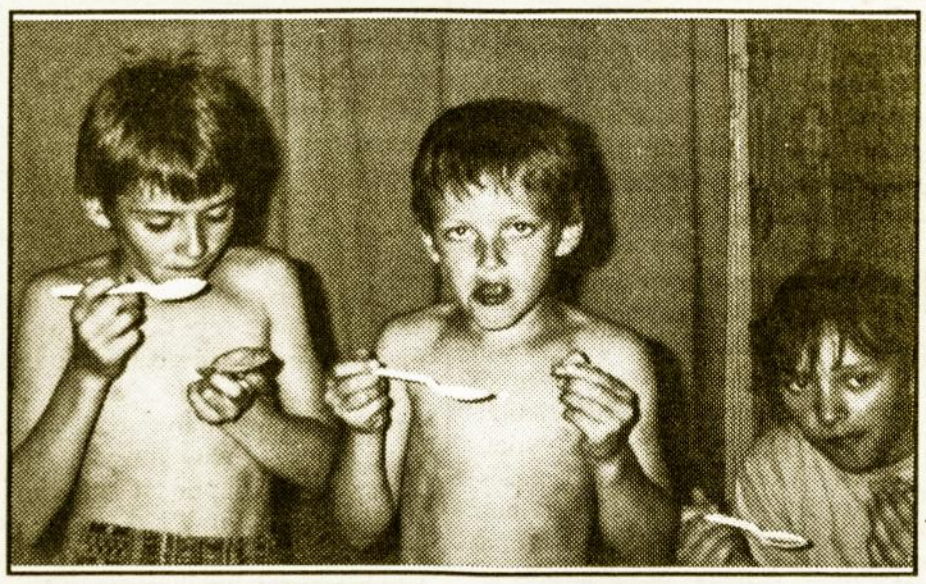

Stovykloje "Atgaja-94" Molėtuose.

Liepos 4-18 dienomis į pirmąją pamainą Grigiškėse, prie Vokės ir Neries santakos, suvažiuos pusšimtis vaikų. Jau gauta paraiškų iš Norvegijos, Karaliaučiaus, žinoma, iš Pelesos ir Gervėčių, Maskvos... Norima aprėpti kuo daugiau lietuvių bendruomenių, nors, gaila, ne visada kvietimas išgirstamas. Dar keisčiau, kad Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese, kuris pernai vasarą vyko Lietuvoje, stovyklos rengėjai buvo visai nesuprasti, nes, pasirodo, kad kongresui rūpi jaunimas tik nuo 15 iki 35 metų.

- Bet, mielieji, argi Lietuvoje kas savo šeimos narius skirstė į senimą ir jaunimą? - nuoširdžiai stebėjosi Romualdas Vikšraitis, stovyklos "Atgaja-94" viršaitis, stengdamasis priminti, jog nuo amžių lietuvių namuose, giminėje buvo būdinga rūpintis vienas kitu. Senimas globojo mažesniuosius, negailėdamas savo gyvenimo išminties ir patirties, o jaunimas visaip rūpinosi senoliais, tarsi atsidėkodamas už visa, ką išmoko, ką gavo iš jų rankų ir širdžių.

Be abejo, šiandien ir anais laikais jaunimo ir senimo interesus susieti būtų nelengva, bet esama bendrų dalykų, kurių laikydamiesi jaučiamės esą vienos tautos, vienos genties vaikai. Buvo mėginta Jaunimo kongresui rodyti "Atgajos" sukurtų filmų apie stovyklą, siūlyta kartu su Kanados lietuvių bendruomene išleistų knygų ir daug ko kito, bet niekas kongresantų nesužavėjo.

- Bet, mielieji, po kelerių metų tie patys berniukai ir mergaitės, kurie dabar jums nerūpi, ateis į jūsų kongresą ir viską apvers aukštyn kojom! Ar jūs to norite? Patikėkite, - sakė Romualdas Vikšraitis. Toliau jis pasakojo - Kongresantai lyg ir įsižeidė, bet mūsų sumanymų taip ir nesuprato... Mes dėl to neraudame. Svarbu, kad mus supranta Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose, Vokietijoje ir Lenkijoje, kad supranta čia pat, Lietuvoje, jog dirbame ne dėl pramogos ar pelno. Šit buvo užėjęs Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas Lietuvoje Juozas Gaila. Jis papasakojo, kaip patys, būdami mūsų amžiaus, rengdavo vaikų stovyklas. Tai buvo naujas patyrimas, tarsi žvilgsnis iš šalies į savo darbą. Mes rodėme stovyklautojų nuotraukų albumus, darbus, programas, stovykladienių filmus... Žavus yra mūsų ryšys su Toronto Maironio mokykla, su Čikagos lituanistine mokykla. Iki šiol mūsų stovykloje iš Vakarų atostogavo gal 5 proc. vaikų. Trečdalis būna iš Lietuvos, o jau visa likusi dalis - iš Rytų. Mes esame linkę susieti tas dvi mūsų tautos medžio šakas, susieti per vieną - lietuvybės - kamieną.

Tai nėra nei skautų, nei sovietmečio laikų pionierių stovykla. Čia nėra skirtumo, kiek tau metų, iš kur tu ir kas tu, nesvarbu, koks tavo dievas. Lietuvybė yra vienintelė ideologija, kuri diegiama per žaidimus, įvairias šventes, žygius.

Pirmiausiais stovyklos gyvavimo metais būta ir nesusipratimų, kai, sakysim, net iš Latvijos atvažiavusias lietuvaites buvo keblu sudominti bet kokiu renginiu. Stovyklos viršaičiui tekdavo atsisėsti šalimais ir ramiai pasikalbėti. Nežinantiems priminsime, kad Romualdas Vikšraitis yra aktorius ir režisierius, baigęs specialiuosius mokslus (nors kas iš prigimties duota, to jokiuose universitetuose negausi!), nuostabiausio Lietuvoje "Keistuolių teatro" įkūrėjas, Vilniaus universiteto aktorių ir filologų kurso vadovas... Taigi jam pavyko užgauti tų mergaičiukių savigarbos ir pasididžiavimo lietuviška kilme jausmus. Nors iš pradžių mergaičiukės lyg ir purkštavo: o mums neįdomu, o mums to nereikia, o kas mums iš to ir pan. Bet įtaigus psichologo Romualdo žodis buvo stipresnis nei tasai paauglių niekuo nepaaiškinamas pasipūtimas. Baigiantis stovyklos laikui tos mergaitės jau galėjo mintyse puikautis, kad bus turtingesnės nei kiemo vaikai, kad pažino ir savo tautos kultūrą: papročius, dainas, šokius, šventes...

Gal per tuos nesąmoningus nesusipratimus ir kilo mintis šiais metais surengti stovyklą įvairių tautų vaikams. Tai turėtų būti antroji pamaina. Norima pakviesti rusiukų, lenkiukų, gudukų... Žinoma, ir lietuviukų. Tegu vaikai pažįsta vieni kitų papročius, būdingiausius savo tautos kultūros bruožus. Per pa mą norima pažadinti pagarbą k taučiui. Nuostabu, kad gyvena šalia ir esame tokie skirtingi. Be skirtumai nuo vaikystės dienų tu būti suvokiami ne kaip yda, ne koks išsigimimas, o kaip nepaka jamas savitumas, būtent tos ar k tautos privalumas, grožis, patra lumas.

Trečioji pamaina vėl turėtų lietuviška. Nors gal teks rengt ketvirtąją pamainą. Tai jau b geriausiu atveju. Šiuo metu iš K tūros ministerijos, Atviros Lietu fondo, kitų rėmėjų surinkta tiek nigų, kad be didesnio vargo gali priimti 60-70 vaikų. Nemokam Negana to, susitarta, kas apdr visus stovyklautojus ligos ar ko nelaimingo atsitiktinumo atve "Lietuvos avialinijos" geranori pažadėjo: jei iš kokios šalies rastų didesnės grupės vaikų, vy tančių į mūsų stovyklą, bilietus duotų perpus pigiau...

O kol vaikai tarsis su tėvel kol tėveliai svarsto, siųsti ar ne vaikus į stovyklą Lietuvoje, Au Lasauskaitė, Lietuvių išeivių nuomenės bendradarbiavimo cen ir labdaros fondo "Vienybė" direk rė, ir jau minėtas Romualdas Vi raitis skaičiuoja pinigus, už kur iki liepos mėnesio turi būti galut sutvarkyta naujoji stovyklavietė. tikimasi įsikurti bent penkerie metams. Kad tik koks nelaba kojos nepakištų! Čia turėtų būti ir kokia Tarzano stovykla, kur s išmonę, vikrumą, sumanumą, n voką, drąsą, ištvermę galėtų išb ginti kiekvienas stovyklautojas n aštuonerių iki septyniolikos metų.

Čia Aušra Lasauskaitė pasi paskaityti keletą laiškų. "Nuo džiauti neteko, - rašo Alma Send iš Suvalkų. - Kasdien buvo vis k kių pramogų. Išmokome da dainų, šokių, žaidimų, sužinojo daug lietuviškų papročių. Vado buvo nuostabūs, norėčiau, kad to būtų ir mano mokytojai".

Salomėja Čičiš

Kam įdomi Lietuva, - tegu at žiuoja į stovyklą "Lietuvos Atga 95", o jeigu iš tiesų susidomėjot norėtumėte vienu kitu centu šią s vyklą paremti, pranešame adre Lietuvių išeivių jaunuomenės be dradarbiavimo centras. Labda fondas "Vienybė". Antakalnio 8 Vilnius 2040. Telefonas ir faks 744167.

PRAKTIŠKIAUSIAS
PINIGŲ PERVEDIMAS Į LIETUVĄ

Persiunčiant pinigines dovanas, palikimus, pens jas ir atliekant kitus finansinius reikalus su Lietuv siūlome pasinaudoti mūsų patarnavimu, ilgameči patyrimu ir praktika.

Gavus užsakymą, tuojau išmokame Jūsų nurodytam asme niui arba organizacijai Lietuvoje skirtą sumą doleriais, svarai (amerikiečių, anglų) arba litais .
Pervedimo mokestis 4% plius 15 svarų (pristatymo iškeitimo į dolerius išlaidos). Už didesnius nei 3000 svar pervedimus - 2.5% mokestis.

Z. Juras

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 081 460 2592 FAX 081 402 9403

Sportas

Pasaulio bokso čempionate du lietuviai pelnė bronzą

Vidas Bičiulaitis. *Eduardo Prostovo nuotr.*

Berlyne pasibaigė pasaulio mėgėjų bokso čempionatas, kuriame tarp 350 sportininkų iš 61 šalies dalyvavo 7 Lietuvos boksininkai. Į čempionato pusfinalius pateko du lietuviai - panevėžietis Vitalijus Karpačiauskas (svorio kategorija iki 67 kg) ir kaunietis Vidas Bičiulaitis (iki 57 kg). V. Karpačiauskas, čempionato pradžioje pelnęs 3 pergales, pusfinalyje susitiko su O. Saitovu. Rusijos atstovas nugalėjo 14:3 ir pateko į finalą. Todėl Lietuvos boksininkas kartu su vokiečiu A. Otu pasidalijo 3-4 vietas ir gavo bronzos medalius.

Antrasis lietuvis, čempionato debiutantas, Baltijos šalių čempionas, turintis šešis Lietuvos čempiono medalius, Vidas Bičiulaitis pusfinalyje susitiko su Alžyro boksininku N. Medžihudu. Dvikova baigėsi V. Bičiulaičio pergale. Šio susitikimo rezultatas nebuvo reikšmingas, nes lietuvis jau ankstesnėse kovose buvo užsitikrinęs ketvirtąją vietą, kuri pagal čempionato taisykles yra apdovanojama bronzos medaliu.

Grįžusius į Lietuvą bronzos medalius laimėjusius boksininkus bei jų trenerius priėmė Prezidentas A. Brazauskas.

Pasak Lietuvos bokso rinktinės trenerių, čempionatas Berlyne mūsų boksininkams buvo rimtas jėgų išvyrams rengiantis kitų metų Europos pirmenybėms bei olimpinėms žaidynėms.

Rimas Kurtinaitis "Reale" nežais

"Lietuvos aide" rašoma, kad kol Rimas Kurtinaitis gydėsi traumą, Madrido "Realas" į jo vietą pasikvietė amerikietį Skuterį Henry. Prieš finalinį čempionato etapą žurnalistams buvo pranešta, jog net ir išsigydęs traumą Kurtinaitis nežais, nes "Realas" pratęsė sutartį su amerikiečiu.

Dienraštis pažymi, jog finalinis čempionato etapas "Realui" buvo nesėkmingas. Pusfinalyje A. Sabonio komanda nusileido Barselono FC 2:3, penktąsias rungtynes "Realas" pralaimėjo 65:84 (33:35).

D. Jonušis po 3 Europos taurės etapų - aštuntas

Lietuvis lenktynininkas Darius Jonušis grįžo į Lietuvą iš Italijoje gegužės 6-7 dienomis vykusių "Renault" formulės Europos taurės trečiojo etapo rungtynių. Per kvalifikacines varžybas lenktynininkas buvo 17-as, iš šios pozicijos jis ir startavo. Deja, D. Jonušio mašina buvo blogai sureguliuota, o trasa nebuvo pati geriausia. Darius Jonušis šiose varžybose užėmė dešimtą vietą.

Po trijų Europos taurės etapų jis turi 18 taškų ir yra aštuntoje vietoje. Pirmauja prancūzas S. Cyrille. Kitas "Renault" formulės Europos taurės etapas įvyks birželio 10-11 d. Belgijoje, "SPA" trasoje. D. Jonušis lenktyniaus nauju, nevažinėtu italų firmos "Tatuus" automobiliu.

"Akropolio" prizai - Lietuvos plaukikams

Graikijoje vykusiose "Akropolio" taurės tarptautinėse plaukimo varžybose Lietuvai atstovavo du šalies rinktinės kandidatai iš Kauno - Dita Želvienė ir Nerijus Beiga, kurie pelnė medalius ir piniginius prizus, rašo "Lietuvos rytas". D. Želvienė nugalėjo dviejose rungtyse: 100 m laisvu stiliumi ji įveikė per 58,1 sek. ir 50 m laisvu stiliumi per 26,84 sek. (šis rezultatas yra "Akropolio" taurės varžybų rekordas). N. Beiga įveikęs 50 m plaukdamas krūtine per 29,92 sek. pelnė pirmą vietą, o 100 m rungtyje tuo pačiu plaukimo būdu iškovojo antrąją vietą - 1 min. 4,55 sek.

Lietuva-Graikija - 2:1

Vilniaus "Žalgirio" stadione gegužės 17 d. vyko neoficialios tarpvalstybinės rungtynės Lietuva-Graikija. Lietuvos komanda, pasaulio reitingo sąraše užimanti 61 vietą, rezultatu 2:1 nugalėjo Graikiją, užimančią 24 vietą. Ši pergalė šiemet pirmoji.

Pirmąjį įvartį į Graikijos komandos vartus po A. Skarbaliaus perdavimo 30 min. įmušė D. Maciulevičius. Graikai jau 34 minutę išlygino rezultatą.

Kito kėlinio pradžioje D. Maciulevičius iš patogios padėties nepataikė į vartus, o po trijų minučių jo pasiųstas kamuolys atsimušė į skersinį. 58 min. A. Preikšaitis įmušė antrąjį Lietuvos komandos įvartį.

Kagano mergina tarp lordų

"EL" ne sykį rašė apie lordą Kaganą. Jis buvo Lietuvos žydas, pasitraukęs nuo nacių į Didžiąją Britaniją. Ten jis palaikė ryšius su kai kuriais lietuviais, skaitė "EL". Gyvenime lordas Kaganas buvo prieštaringa asmenybė. Garsas apie jį sklinda ir po mirties. Ganekso apsiaustų pramonės magnatui, kuris būdamas 79 metų mirė šiais metais, Lordo titulą suteikė Haroldas Wilsonas. Neseniai Londone Kaganas buvo lordų pagerbtas atminimo susirinkime. Apie tai rašoma laikraštyje "Daily Express" (to straipsnio kopiją "EL" redakcijai atsiuntė Stasys Kasparas). Pateikiame straipsnio atpasakojimą, palikdami laikraščio kartais ne visai pagarbius rašinio herojaus apibūdinimus.

Susirinkime dalyvavo lordo Kagano titulo žmonės ir diplomatai, kurie pažinojo, anot laikraščio, senąjį apgaviką (prieš keturioliką metų šis žmogus už vagystę 10 mėnesių praleido kalėjime). Į šį pagerbimo vakarą be kitų buvo pakviestos ir dvi moterys, kurios suvaidino gana svarbų vaidmenį paskutiniaisiais lordo Kagano gyvenimo metais.

Šios moterys - tai žmona Margaret ir jo vikrioji padėjėja Tonja Schmidt.

Dėmesio centre buvo žavioji Tonja, Rytų Vokietijos studentė, kuri suteikė Kaganui paguodos ir ramybės jo paskutiniaisiais metais. Kagano romantiškų polinkių istorija tokia: paauglė Tonja susižavėjo juo, kuomet šis, kaip rašo "Daily Express", nepataisomas mergišius sutiko merginą Londono metro. "Jis užkalbino merginą, ir jie tapo draugais", pasakė žurnalistui Kagano kolega iš Westminsterio. "Ji buvo tik 17-os, o jam tuomet buvo per 70. Tai įvyko prieš ketverius metus". Kaganas greitai įvedė Tonją į lordų pasaulį, tad netrukus mergina tapo pažįstamu asmeniu baruose ir restoranuose. Ji tapo Kagano padėjėja ir turėjo oficialų leidimą į Westminsterio rūmus, tad galėjo ten lankytis kada tik panorėjusi. "Ji vykdė jo pavedimus, tačiau mergina reiškė daugiau nei padėjėja. Jie gyveno drauge viename bute", pasakoja Kagano draugas. Kuomet Kaganas mirė, paaiškėjo, jog jis mokėjo už merginos mokslus koledže.

Keista, bet ledi Kagan atrodė visiškai laiminga, galėdama dalintis savo vyro gyvenimo su kitomis moterimis, netgi tuomet, kai buvusi Kagano meilužė Judi Moynihan šeštajame dešimtmetyje pagimdė nuo jo sūnų, pastebi "Daily Express".

Pasak laikraščio, ji netgi nekėlė į viešumą savo vyro santykių su Tonja. "Žinoma tai buvo Tonja, kuri atsiliepė telefonu Kagano miegamajame Huddersfielde ir visus klausimus dėl jos draugystės su lordu Kaganu adresavo jo našlei", teigia minėto leidinio žurnalistas savo straipsnyje.

"Jums derėtų pakalbėti su ledi Kagan - aš neatsakinėju į jokius klausimus", pasakė mergina savo švelniu teutonišku akcentu.

Kaganas išliko pokštininku iki paskutiniosios akimirkos.

Baigta skautų vienetų registracija

Lietuvos skautų sąjunga (LSS) spaudoje paskelbė pranešimą, kad naujai išrinkta taryba ir vykdomasis organas - pirmija, vadovai - Alg. Žilinskas, I. Vitkauskienė, A. Berkevičius ir A. Končius - baigė vienetų registraciją ir visi neregistruoti vienetai skelbiami neveikiantys, jiems neišduota registracijos pažymėjimų.

Lietuvos skautų sąjunga, Teisingumo ministerijoje registruota jaunimo organizacija, praneša, kad grupuotės "Lietuvos skautija", "Kauno jūros skautai", "Europos skautų asociacija" ir "Žemaitijos skautų organizacija" neįeina į LSS sudėtį ir jų veikla yra neteisėta, neregistruota, todėl jos skelbiamos neveikiančiomis.

Lietuvos skautų sąungos garbės teismas savo 1995 m. kovo mėn. 12 d. sprendimu iš LSS pašalino buv. skautininkus V. Rakutį, F. Šakalį ir P. Ambrozaitį. Jiems keliama civilinė byla teisme dėl sąjungos inventoriaus ir lėšų pasisavinimo.

Visi LSS nariai turi "Skauto liudijimus", kiti, jų neturintys, o tik jais prisistatantys, nėra Lietuvos skautų sąjungos nariai, pareiškė Lietuvos skautų sąjungos tarybos pirmininkija.

PERKA-PARDUODA

Vilniuje labai gražioje vietoje pigiai parduodamas kompaktiškas namas, tinkantis kūrybinei dirbtuvei, plotas apie 200 m².

Rašyti:

"Europos lietuvis", A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius, Lietuva.

UAB "Kapitalo fondas"
įgaliotas pranešti, kad skelbiamas aukcionas

Palangos "LINO" poilsio namų pastatams įgyti ir modernizuoti kolektyvinės nuosavybės poilsiaviečių (kondominiumų) įrengimui pagal pagerintus standartus.

Pradinė "Lino" komplekso vertė 10,4 mln. Lt (170-180 USD už 1 m²). Kompleksą sudaro 3 gyvenamieji pastatai su 320 kambarių, įskaitant 28 liukso butus; 3 barais, sauna; vidutinė pradinė 1 m² kaina - 680 Lt (170 USD). Kiekvienas pastatas gali būti parduodamas atskirai:

- 12 aukštų, 180 poilsio kambarių pastatas (3960 m²), 2.852 mln. Lt (713 000 USD).
- 10 aukštų, 146 poilsio kambarių pastatas (3219 m²), 2.316 mln. Lt (579 000 USD);
- 8 aukštų, 102 poilsio kambarių pastatas (2497 m²), 1.796 mln. Lt (449 000 USD).

Gali būti atskirai parduoti:

atviras ištisus metus pašildyto jūros vandens plaukiojimo baseinų kompleksas "VERDENĖ" su vandens kaskadomis, barais, sveikatingumo bei kosmetikos kompleksais ir saunomis (7870 m²); skelbiama pradinė kaina - 3,560 mln. Lt (890 000 USD);
klubas su koncertų sale (688 m²); pradinė kaina - 276 000 Lt (69 000 USD);
restoranas-valgykla poilsiautojams (779 m²); pradinė kaina - 624 000 Lt (156 000 USD);
teniso ir krepšinio aikštynai; pradinė kaina - 64 000 Lt (16 000 USD);
privatus parkingas 200 automobilių (7114 m²); pradinė kaina - 120 000 Lt (30 000 USD).

"Lino" kompleksas yra ant Baltijos jūros kranto (500-600 m), 7 km nuo aerouosto, 27 km nuo Klaipėdos, ramiame Palangos kurorto pakraštyje, prie pušyno.
Be Lietuvos fondų ir bendrovių, aukcione kviečiame dalyvauti ir užsienio lietuvių bei kitas užsienio organizacijas.

Kreiptis: "Kapitalo fondas", fax (370-7) 205 445, tel. (370-7) 201563, 201573.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN – Lithuanian weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-792 8456 ISBN 0901941 45X

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje - 40 svarų; Vokietijoje - 100 DM.

Lietuvoje "EL" rėmėjams - 168 Lt. Visur kitur - 40 sv.

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. (minimumas). Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Redaktorius Mindaugas Milieška

Lietuvių Kronika

Siųsdami "EL" prenumeratą pažymėkite:
"Europos lietuvio" administracijai, 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.
Tel.: 071-727 2470 Faksas: 071-792 8456
******

"EUROPOS LIETUVIS" SPAUSDINAMAS VILNIUJE
Šis "EL" Nr. 21 išsiųstas iš Vilniaus gegužės 22 d.
"EL" redakcijos adresas Vilniuje: **A. Strazdelio 1, Vilnius 2600, Lietuva. Tel.: 622466 Faksas: 614984.** SL 1436. Tiražas 1700 egz. Užs. Nr. 1695.
Spausdina: Valstybinė įmonė "Spauda", Laisvės pr. 60, Vilnius.

AUKOS SPAUDAI

J. Katilius - 10 sv.
B. Benekeraitis - 10 sv.
K. Gudjurgis - 4 sv.
E. Baliunienė - 50 DM.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame.

LONDONE

TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Šiais metais Baltų Tarybos Jungtinėje Karalystėje rengiamas sovietinių trėmimų Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje minėjimas įvyks birželio 14 dieną, trečiadienį, 18.30 val. St. Martins-in-the-Field šventovėje Trafalgar Square Londone. Pamokslą pasakys garbės svečias Birminghamo arkivyskupas Maurice Couve de Murville, dalyvaus šventovės klebonas, pabaltijiečių dvasininkai. Giedos jungtinis choras. Kviečiame dalyvauti minėjime.

IŠVYKA PRIE JŪROS

Šiemetinė sporto ir socialinio klubo narių kelionė prie jūros įvyks liepos 1 dieną, šeštadienį. Važiuosime į Margate, Kento grafystėje. Išvykimas numatytas nuo klubo 8.30 val., nuo lietuvių Šv. Kazimiero šventovės 8.45 val. Norintieji dalyvauti išvykoje prašomi užsirašyti klube pas sekretorių Alan arba parapijos svetainėje po pamaldų pas Jusefa Kalin ar S. Kasparą. Ta kelionė vienam asmeniui kainuos 4 svarus, sumokėti reikia užsirašant.

DERBY

SVEIKINIMAI MOTINOMS

Gegužės pirmąjį sekmadienį DBLS Derby skyrius organizavo Motinos dienos minėjimą. Ta proga į ukrainiečių klubą susirinko gausus būrelis brangių lietuvių motinų ir svečių ne tik iš Derby, bet taip pat iš tolimesnių apylinkių, buvo ir Lietuvos. Dalyvavo DBLS atstovė V. Gasperienė su Motina ir vyru.

DBLS Derby skyriaus pirmininkas J. Levinskas, pradėjęs šventišką minėjimą, pasveikino skyriaus vardu Motinas ir visus šventės dalyvius. Jis pasakė šiltus užuojautos žodžius O. Hill, kadangi jos sūnus išėjo amžinybėn. Po to žodį Motinų garbei tarti buvo pakviestas J. Maslauskas. Savo kalboje jis pažymėjo, kad Motinos diena minima ne tik prie Nemuno krantų, bet ir išeivijoje. Šios garbingos šventės proga, pirmiausia skautų sąjungos ir skautuojančio jaunimo vardu, jis nuoširdžiai pasveikino visas brangias Motinas, susirinkusias į minėjimą Derbyje, taip pat likusias namuose, Lietuvoje, Sibire, žodžiu, kiekviename pasaulio kampelyje, kur Motina lietuvė ar kitatautė bebūtų. Jis palinkėjo joms sveikatos ir laimės, toliau skleisti motinišką meilę šeimose, auklėjant jaunimą.

Tris tautinių spalvų žvakutes uždegti pirmiausia buvo pakviesta iš Lietuvos atvykusi Motina A. Dailidaitė, antroji - vyr. skautininkė G. Zinkienė ir trečia - M. Tirevičienė. Žvakučių šviesoje visiems atsistojus tyla ir susikaupimu pagerbtos visos amžinybėn iškeliavusios Motinos.

J. Maslauskas priminė, kaip lietuviai gerbė Motinas, pabrėžė, kad tai atspindi liaudies kūryboje, dainose ir pasakose. Meilę ir pagarbą Motinai liudija lietuvių kalba. Motinai pavadinti turime apie 80 žodžių, pavyzdžiui: mama, motužė, mamytė, mamutė, motinėlė, motulėlė ir t. t. J. Maslauskas priminė ir sunkų pokario laikotarpį Lietuvoje, kai motinos kovojo, kentėjo kartu su savo vaikais. Ne visos jos sulaukė Lietuvos atgimimo.

Kadangi buvo ir lietuviškai nesuprantančių, kitų tautybių žmonių, pagarba Motinoms trumpai išreikšta ir joms padėkota anglų kalba. Motinų garbei O. Hill padeklamavo nuoširdų eilėraštį.

DBLS Derby skyriaus pirmininkas J. Levinskas padėkojo J. Maslauskui už įdomią kalbą, taip pat pasakė padėkos žodžius visoms Motinoms. Jis pasidžiaugė, kad Derby lietuvių ratelyje yra brangių svečių iš Lietuvos.

Šventiškas Motinų pagerbimas baigtas Lietuvos himnu.

J. Levinskas plačiai papasakojo apie dabartinį Lietuvos gyvenimą, DBLS bei Lietuvių namų akcinės bendrovės suvažiavimą ir nutarimus. Apie tai kalbėjo ir J. Maslauskas.

Šventės dalyviai atsinešė užkandžių, išsivirė kavutės. Labai pakiliai pasivaišinta ir maloniai pabendrauta. Po užkandžių J. B. Levinsko dėka buvo parodyta videojuosta su kelionės iš Anglijos į Lietuvą vaizdais, taip pat ir J. B. Levinskių pasikalbėjimai Lietuvoje. Visi dėmesingai tai žiūrėjo.

Vėliau vyko turtinga loterija. Jai prizus sunešė patys derbyškiai ir svečiai. Laimėjo daugelis. J. Levinskas visiems pareiškė padėką, nes loterijos lėšos leidžia tęsti skyriaus veiklą.

DBLS skyriaus valdyba pasinaudojo proga ir pasitarė dėl tolimesnės veiklos.

Pranešame, kai birželio 25 dieną ukrainiečių klube bus paminėti lietuvių trėmimai į Sibirą.

DBLS skyriaus valdyba dėkinga visiems už prizus loterijai ir malonų dalyvavimą, pagerbiant mūsų brangias Motinas ir Močiutes.

Juozas Maslauskas

PAMALDOS

Nottinghame - gegužės 25 d., šeštinėse, 11.15 val., Židinyje.

Nottinghame - gegužės 28 d., 11.15 val. Židinyje.

Wolverhamptone - gegužės 28 d., 15 val., Šv. Petre-Pauliuje.

Manchesteryje - gegužės 28 d., 12.30 val.

PAVASARIO SĄSKRYDIS SODYBOJE

Visi lietuviai kviečiami į Pavasario šventę Sodyboje!

Gegužės 28 d., sekmadienį, šventės dienos programoje: Mišios prie paminklinio kryžiaus, šokiai, loterijos ir kitos linksmybės.

Dainuos iš Lietuvos atvykęs žinomas dainininkas Vytautas Kernagis. Jis aplankys Didžiąją Britaniją vykdamas į JAV. Lietuvoje dainininkas tapo populiarus aštuntajame dešimtmetyje subūręs "Kabaretą tarp girnų". Vėliau atsirado "Dainos teatras", su kuriuo Vytautas Kernagis sėkmingai gastroliavo užsienio lietuvių telkiniuose Amerikoje. Vytautas Kernagis visiems įsiminė baladėmis "Margi sakalai", "Severiutė", "Kukučio baladės", humoristinėmis dainomis "Kolorado vabalai", "Santechnikas iš Ukmergės".

Sekmadienį ir pirmadienį veiks du barai ir restoranas.

Norintieji smulkesnės informacijos gali kreiptis Londone telefonu: 04203 2810.

MANČESTERYJE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 6 d. Mančesterio lietuvių soc. klubas kartu su skautais surengė Motinos dienos minėjimą. Jame dalyvavo daugiau moterų negu vyrų. Tarp susirinkusiųjų buvo anksčiau Mančesteryje gyvenusi Ona Markroftienė iš Kalifornijos. Vėliau atvyko ir kan. V. Kamaitis. Pasitaikė saulėta diena.

Minėjimą pradėjo klubo pirmininkas A. Podvoiskis. Jis klubo ir DBLS Mančesterio skyriaus vardu pasveikino susirinkusius, ypač motinas jų dieną, ir pasiūlė s. I. Gerdžiūnienei toliau vadovauti minėjimui.

S. A. Gerdžiūnas perskaitė v. s. J. Maslausko sveikinimą motinoms raštu. Motinas pasveikino ramovėnų pirmininkas V. Bernatavičius. Jis padeklamavo joms skirtą eilėraštį. Taip pat padarė ir s. I. Gerdžiūnienė. Mirusios motinos pagerbtos tylos minute.

Paskaitą perskaitė H. Vaineikis. Jis gražiais žodžiais paminėjo visas motinas ir iškėlė jų meilę bei pasiaukojimą auginant ir auklėjant naujas kartas, ypač karų ir okupacijos metu, nepalankiose gyvenimo sąlygose, kai nėra nuolatinės taikos. Prisiminta ir nestabili pasaulio politinė padėtis bei karai, kuriuose žūsta daug sūnų, ir sunkėjantis gyvenimas Lietuvoje. Paskaita išklausyta dėmesingai.

Meninėje dalyje E. Murauskienė perskaitė savo kūrybos poemėlę motinoms, s. I. Gerdžiūnienė padeklamavo eilėraštį. Minėjimas užbaigtas sugiedant "Marija, Marija".

Po minėjimo skautai motinoms ir programos atlikėjams pavaišino puikia arbatėle, kurią finansavo klubas.

Skautai, siekdami paremti vasaros stovyklą, organizavo piniginę rinkliavą. Ji pasisekė - tam reikalui surinkta 50 svarų.

A. P-kis

Vaistai į Lietuvą

Priimame užsakymus ir siunčiame į Lietuvą visų rūšių visame pasaulyje gaminamų vaistų.

Siunčiame ir tokių vaistų, kurių be gydytojo recepto negalima pirkti. Mums receptas nereikalingas, jei vaistų pavadinimas yra žinomas.

Taip pat pristatome Lietuvoje ir kitur rašomąsias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Elektroninė "Optima" rašomoji mašinėlė su lietuvišku šriftu, su pristatymo išlaidomis kainuoja 150.00 sv., doleriais - 230.00. Rašomoji juostelė, cartridge - 4.00 sv., doleriais - 6.00. Klaidų atitaisymo juostelės (5) - 7.00sv., doleriais - 10.00.

Pristatome į rankas pinigines dovanas Lietuvoje.

Baltic Managment Company.
(Z. Juras & A.Juras).
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England, telef. 0181 460 2592, fax 0181 402 9403.

Vykstantiems į užsienį "EL" pataria gerai apsidrausti, tai padės išvengti ligos ar kitos nelaimės atveju susidariusių išlaidų, ir linki geros bei atmintinos kelionės!

PASAULYJE

Pristatytas Jono Pauliaus II laiškas

Gegužės 2-ąją Vatikano spaudos salėje paskelbtas apaštalinis Popiežiaus Jono Pauliaus II laiškas "Orientale Lumen", skirtas vyskupams, kunigams ir tikintiesiems. Jis pamini 100-ąsias popiežiaus Leono XIII aplinkraščio "Orientalium Dignitas" metines ir kalba apie naujo Katalikų ir Rytų stačiatikių bažnyčių bendravimo etapo būtinybę. Rytų Bažnyčių kongregacijos prefektas kardinolas Achille Silvestrini, pristatydamas apaštalinį laišką, taip pat paskelbė, kad netrukus išeis naujo Popiežiaus enciklika apie ekumenizmą.

Susirūpinimas ligonių kapelionais

Italijos ligoninių kapelionų federacija kreipėsi į krašto teritorijoje veikiančias kunigų kongregacijas, ragindama skirti savo vienuolijų narius ligonių kapelionais. Federacijos neseniai darytų statistinių tyrimų metu paaiškėjo, kad vienam ligoninės kapelioniui kas savaitę tenka aptarnauti net po 300 ligonių. Tik pusė šiuo metu ligonių sielovadoje dirbančių kunigų nuolat gyvena ligoninėse ir tik ligoninėse apaštalauja. Kita pusė dirba kitose sielovados srityse ir ligonines lanko tik tam tikromis savaitės dienomis ar nustatytomis valandomis. Be to, ligoninių kapelionai sensta ir jų nekeičia jaunos kunigų kartos. Šiuo metu kunigų, nuolat dirbančių ligoninėse, vidutinis amžius siekia 60 metų.

Artimiausio dešimtmečio prognozės

Pasaulinis bankas Washingtone paskelbė ateinančio dešimtmečio pasaulinės ekonominės raidos prognozių dokumentą. Dabar prasidedančio 1995-ųjų-2004-ųjų dešimtmečio laikotarpyje, Pasaulinio banko apskaičiavimu, prasidės globalinė ekonominė pažanga, kurios rodikliai gerokai viršys paskutiniaisiais dešimtmečiais pasaulyje vyravusią ekonominę dinamiką. Minėtuoju laikotarpiu turėtų pasibaigti buvusių komunistinių valstybių dabartinės ekonominės krizės. Pasaulinio banko apskaičiavimu, Vidurio ir Rytų Europos valstybių nacionalinis produktas nuo šiemet progresyviai didės maždaug po tris su puse procento per metus.

Nusikalstamumo pavojus

Egipto sostinėje Kaire įvyko Jungtinių Tautų Organizacijos surengtas devintasis kongresas, skirtas kovai su nusikalstamumu. Dalyvavo pusantro tūkstančio delegatų iš 140-ties pasaulio valstybių. Ta proga paskelbti duomenys, kad viso pasaulio nusikalstamų organizacijų metinis pelnas šiuo metu siekia pusantro tūkstančio milijardų dolerių. "Trečiojo pasaulio" kraštuose dažniausiai skurdas skatina nusikaltimus: vaikų prievartinį darbą, naujagimių žudymą, prostituciją. Tailande ir Filipinuose prostitucijos biznyje per prievartą dalyvauja apie pusę milijono vaikų. Vakarų kraštuose ir ypač Jungtinėse Amerikos Valstijose daugiausia nusikaltimų padaroma dėl laipsniškai degraduojančios kultūros: vien praėjusiais metais JAV paauglių gaujų susirėmimuose žuvo 7 tūkstančiai nepilnamečių.

Vatikano radijo lietuviškų laidų redakcijos žinios